

МАКЕДОНО-ОДРИНСКИ ПРЪГЛЕДЪ

Revue Macédo-Adrianopolitaine.

СЕДМИЧЕНЪ ПОЛИТИЧЕСКИ ЖУРНАЛЪ

Редакторъ: *Н. Наумовъ.*

Съдържание

1. — La nouveau communiqué serbe.	10. — Александръ Китановъ (Биографическа бѣлѣжка съ портретъ).
2. — Меморандума на Балканскиятъ Комитетъ (статия).	11. — Хлѣбъ! хлѣбъ! (Изъ споменигъ на единъ възстанникъ) — Алай-Бей.
3. — Новиятъ законъ за печата (бѣлѣжка).	12. — Малка хроника.
4. — Баево искать сърбитѣ? (статия). — 3.	13. — Обитателитѣ въ Скопскиятъ затворъ (малка статистическа бѣлѣжка).
5. — Отзиви и бѣлѣжки.	13. — Чуждиятъ печатъ: Меморандумъ на Балканскиятъ Комитетъ. — Послѣдната английска нота. — Сѣдебното дѣло въ Македония — Посѣщението на италянския кралъ въ Атина. — Портата и учителитѣ. — Турция и Германия. — Гърцитѣ и Парижката лига за гръцкитѣ права.
6. — Дамянъ Груевъ (Биографически бѣлѣжки за живота и дѣятелността му). — Д-ръ Люб. Милетичъ.	
7. — Балкански прѣгледъ. — Сърбия. — А	
8. — Хроника на произшествията.	
9. — Видѣние! (Подражаніе А. С. Хомякову) — К. К.	

„ПЕРЕВАЛЪ“, журналъ свободной мысли.

Новое ежемѣсячное литературно-общественное изданіе.

Бессмертный духъ свободы, въ какихъ бы областяхъ онъ ни проявлялся, — единъ, какъ единъ, во всемъ многообразіи своихъ масокъ, вѣчный врагъ его — деспотизмъ.

Кто сознательно стоитъ за свободу искусства, тотъ не можетъ не стоять за свободу политическую. Какъ искусство есть результатъ вольнаго индивидуальнаго творчества, такъ общественность должна быть вольнымъ создателемъ творчества коллективнаго.

Революція, единая въ своей основѣ, есть всегда переопредѣлка цѣнностей и низверженіе кумировъ, будь то догмы философіи, морали, права или искусства. Но выступленіе противъ догмъ обычно совершается не по всей линіи революціи одновременно, и отдѣльныя струи ея обособляются одна въ другой. Задача „ПЕРЕВАЛА“ — содѣйствовать ихъ дальнѣйшему теченію, подчеркивать единство ихъ источника и вскрывать внутреннее между ними родство.

Девизъ „ПЕРЕВАЛА“: радикализмъ философскій, эстетическій, социальный.

Въ журналѣ участвуютъ: Ю. И. Айхенвальдъ, Александръ, прив.-доц. Б. Аничковъ, П. О. Анненскій, М. П. Арцыбашевъ, К. Д. Бальмонтъ, А. Бачинскій, Н. Бердяевъ, Александръ Блокъ, прив.-доц. Алексѣй Боровой, И. А. Буинъ, Андрей Бѣлый, А. Вергежскій, Л. Вилькина, Леонидъ Галичъ, Б. Диксъ, А. Діесперовъ, М. Дурновъ, Осипъ Дымовъ, Борисъ Зайцевъ, В. Зоръ, проф. О. Ф. Златовскій, Вячесл. Ивановъ, М. Кириенко-Волошинъ (Максъ Волошинъ), Александръ Койранскій, В. Койранскій, А. Кондратьевъ, прив.-доцентъ С. А. Котляревскій, Сергій Кречетовъ, Маркъ Криницкій, В. Лесьмянъ, Владимиръ Лиденбаумъ, Сергій Маковский, Н. М. Минскій, А. Л. Миролюбовскій, Миря, Мунъ, И. Новиковъ, Одинокій, акад. С. О. Ольденбургъ, Нина Петровская, А. П. Печковскій, Борисъ Поповъ (Мягирь), Н. Поляковъ, Алексѣй Ремизовъ, С. Сергѣевъ-Ценскій, С. Соловьевъ, Фёдоръ Сологубъ, Петръ Струве, Г. Тверской, А. М. Федоровъ, Борисъ Фохтъ, Владиславъ Ходасевичъ, Юрій Черета, Андрей Чубаровъ, Георгій Чулковъ, К. Эрбергъ, С. Яремичъ и др.

Въ журналѣ публикуются статьи по вопросамъ философіи, искусства и общественности, стихи и разсказы.

Журналъ выходитъ одинъ разъ въ мѣсяцъ, съ ноября 1906 г.,

въ объемѣ около шести печатныхъ листовъ.

Бышля №№ 1, 2 и 3 (Ноябрь, Дек. и Янв.)

Подписная цѣна: На годъ — 4 р., на 1/2 года — 2 р. 25 к., на 3 мѣс. — 1 р. 20 к. За границу на годъ — 7 р. Учителямъ, учащимся и служ. въ общ. учр. цѣна понижена: на годъ — 3 р. 60 к., на 1/2 года — 2 р., на 3 мѣс. — 1 р., при условіи подписки черезъ редакцію.

Отдѣльные №№ по 50 коп. Наложенымъ платежемъ №№ не высылаются.

Подписка принимается и отдѣльные №№ продаются въ конторѣ редакціи, въ конторѣ Н. Печковской, въ книжныхъ магазинахъ: Вольфа, „Трудъ“, Суворина, Карбасникова (Москва и Петербургъ), Путиловой (Москва), въ книжн. складѣ „Живое Слово“ (Москва, Большая Никитская, Столовый пер., д. де-Нормантъ), Центнершверъ и К.

(Варшава, Маршалковская) и во всѣхъ крупнѣйшихъ столичныхъ и провинціальныхъ книжныхъ магазинахъ.

По продажѣ отдѣльныхъ №№ гг. московскихъ книгопродавцевъ просятъ обращаться въ книжный складъ „Живое Слово“ (Москва, Б. Никитская, Столовый пер., д. де-Нормантъ).

Адресъ редакціи и конторы: Москва, уг. Пречистенскаго бульвара и Сивцева-Вражка, д. Тарасовой, кв. 1.

Редакторъ Сергій Соколовъ.

Издатель Владимиръ Лиденбаумъ.

ПРОДЛЖАЕТСЯ ПОДПИСКА НА ЕЖЕДНЕВНУЮ ГАЗЕТУ

„СВОБОДА“

„СВОБОДА“ будетъ печататься въ специально оборудованной собственной большой типографіи съ ротационными машинами и пр.

„СВОБОДА“ ярко прогрессивнаго направленія.

„СВОБОДА“ ДАЕТЪ ПОДПИСЧИКАМЪ ТРИ ИЗДАНІЯ:

„СВОБОДА“ — большая ежедневная газета (кроме понедѣльниковъ).

„СВОБОДА“ — художественно-иллюстрированный журналъ-еженедѣльникъ.

„СВОБОДА“ — „Государственная Дума“: полные отчеты по стенограммамъ, рѣчи фотографіи депутатовъ и прочее.

НАЧАЛО ВЫХОДА ГАЗЕТЫ „СВОБОДА“ СЪ 1-го МАРТА 1907 года.

ПРЕМІЯ: При первомъ номерѣ газеты всѣ подписчики получаютъ особое приложеніе съ портретами — Государственная Дума — отчетъ по стенограммамъ о засѣданіяхъ съ 20-го февраля по 1-е Марта 1907 года.

Подписная цѣна на „СВОБОДА“ въ 3-хъ изданіяхъ съ доставкой и пересылкою въ С.-Петербургъ и Россіи: на годъ 12 р., 10 мѣс. — 11 р., полгода — 7 р., по мѣсяцамъ — 1 р. 20 к.

Допускается разсрочка: при подпискѣ — 6 р. и въ маѣ — 5 р.

За границу: на одинъ годъ — 32 р.; на одинъ мѣсяць — 3 рубля.

Редакція, главная контора, экспедиція и типографія газеты „СВОБОДА“.

С.-Петербургъ, Загородный пр., 17.

Редакторъ издатель П. Н. Подлигайловъ.

Х. ДУНОВИЦЪ & С^{не}

АГЕНТУРА И КОМИССИОНА

ЗА

ВНОСЪ — ИЗНОСЪ. СОФІЯ.

Македоно-одрински прѣгледъ

Revue Macédo-Adrianopolitaine.

Седмиченъ политически журналъ.

АБОНАМЕНТЪ
България . . . год. 12 лева
Странство . . . " 16 " ал.
Годишно 40 броя.
Отдѣленъ брой 40 ст.

РЕДАКЦИЯ И АДМИНИСТРАЦИЯ
улица „Св. Кирилъ и Методи“ № 139.

Редакторъ Н. Наумовъ.

ОБЯВЛЕНИЯ
Гармондѣвъ редъ . . . 1 лв.
Всячко се напраща до редактора.

Le nouveau communiqué serbe.

Nous avons sousant les yeux un nouveau „communiqué“ du gouvernement de Serbie. Il faut vraiment que les sphères gouvernementales serbes aient une grande provision d'énergie pour démentir rapidement et catégoriquement tout ce qui touche à l'origine des banbes serbes en Macédoine et à leur activité. Et cependant, ces communiqués sont imprégnés d'une exaspération et d'une nervosité qui dénotent elles-mêmes un certain doute dans l'inspiration de leurs auteurs.

Il s'agit d'une correspondance envoyée de Salonique au *Courrier de Sophia* où l'auteur faisait ressortir le fait de l'organisation, par les comités serbe et grec de Belgrade et d'Athènes, d'une lutte commune dirigée contre les Bulgares de Macédoine. Cette correspondance a impressionné douloureusement les cercles officiels de Serbie, qui n'ont pas tardé à la „démentir“ par un nouveau „communiqué“. Ce communiqué, que la journal officieux „*Samooprava*“ rapporte dans son № du 28 février dernier, vient souligner une fois de plus l'insolence extrême que les gouvernants serbes ont toujours montrée dans la défense d'une politique dont les procédés astucieux ne sont inconnus qu'aux sourds, aux aveugles et aux imbéciles. Les hommes d'Etat serbes sont donc devenus si sensibles, quand il s'agit de correspondances „tendancieuses“, qu'ils éprouvent le besoin irrésistible de publier des communiqués toutes les fois qu'une „calomnie“ ou une „invention“ se trouvent lancées dans la presse de quelque côté que ce soit? Il semble que la politique macédonienne de ces hommes d'Etat est toute de justice et de moralité et que toute communication mensongère cause de l'aversion à leur âme de cristal et ils trouvent indispensable de rétablir immédiatement la vérité!... Cette promptitude et cette monstrueuse générosité des chefs serbes en communiqués n'a sans doute pas pour but de moraliser les correspondants en leur apprenant le respect de la vérité. Au contraire. C'est la manifestation d'une sombre psychologie touchée à son point le plus douloureux. Une pareille psychologie est portée à „démentir“ perpétuellement et incessamment, elle ne peut se contenter d'un silence qui n'est l'indice d'aucun aveu. Il

était donc indispensable de répondre à la correspondance de Salonique. Et le gouvernement de Serbie s'est vite montré avec sa réponse! On sait que le trait caractéristique des communiqués de ce gouvernement est de ne reconnaître absolument rien de ce qui lui est attribué en Macédoine et dont on fait retomber sur lui une part de responsabilité. „Tout est invention“ dit le gouvernement, et, là-dessus, il chante des hymnes à la loyauté et à la correction de ses relations internationales. C'est encore une invention, d'après les chefs serbes, que tout ce dont il est parlé dans la correspondance du „*Courrier de Sophia*“. „Le correspondant, dit le communiqué, bien disposé à accuser l'armée serbe, serait très embarrassé de citer un seul nom de ces officiers compromis dans les opérations des bandes serbes“ „Les bandes serbes, continue le communiqué, ne passent aucunement la frontière turque pour la simple raison qu'aucune formation de bandes n'est permise en Serbie“. Et plus loin: „S'il y a eu des bandes serbes en Turquie, elles sont de date postérieure et sont formées par la population serbe du pays pour la légitime défense contre les bandes bulgares“. En un mot, le Serbe n'est nullement mêlé aux menées des comités en Turquie et il n'y a pas un homme de Serbie qui soit membre ou chef de bande en Macédoine. Et cela est affirmé par les chefs d'un Etat dont tous les coins sont remplis de „comitadjis“ cela nous est dit dans un communiqué par un gouvernement, aux yeux duquel, comme aux yeux de tous ceux qui vivent en Serbie, se promènent librement et insolamment dans les brasseries, dans les rues du Prince Michel, sur les chemins de fer, etc. toute une populace de „révolutionnaires“ et de „chefs de bandes“ serbes, habillés en costume de bandits ou même en uniforme de la garde; cela nous est dit par un gouvernement dont les personnages les plus haut placés figurent à la tête de l'organisation du comité dans le pays. Il faut une insolence sans pareille pour dire ce que dit le nouveau „communiqué“ serbe, devant le recueil d'un tas de faits impossibles à démentir qui soulignent le plus catégoriquement du monde le cours officiel du mouve-

serbe en Macédoine. Et voici ces faits, que nous nous citer sans aucun „embarras“ — pour employer l'expression même du „communiqué“.

1) Le chef nominal du comité macédonien serbe à l'époque est M. Luba Iovanovitch, président du bureau central du parti radical actuellement au pouvoir;

2) Le chef réel du même comité, qui dirige l'ac-tion révolutionnaire serbe en Macédoine est le général en chef Nicodjé Stéphanovitch;

3) Le vice-président et l'âme de ce comité est le général de l'armée Pétrar Pechitch, ancien aide-de-camp du Prince-Héritier, actuellement chef de bureau à l'état-major

4) Le capitaine d'artillerie de l'armée active Mihaïlo Stéphanovitch, (qui tira le premier sur le roi Alexandre), est l'auteur des bandes serbes dans la région d'Uskub;

5) Le Prince-Héritier de Serbie est membre hono-ral de ce comité. Il n'y a pas longtemps, quand le comité trouva avoir besoin d'argent pour une affaire pres-que fut le même Héritier qui lui vint en aide, avec un prêt de 100,000 dinars qu'il emprunta à une banque à l'intérêt de 30 pour cent!

6) Dans sa session de l'automne dernier, la Scoup-tine vota un crédit de 300,000 frs pour les malheureux de la Vieille-Serbie et de la Macédoine. Un tiers seul de ce crédit fut réservé pour la Bosnie; les deux tiers restants furent déposés à la caisse du comité.

7) Les revenus de toutes les sociétés de bienfaisance de Belgrade ainsi que de la province, sont destinés à la caisse du même comité.

8) Le journal officiel de Serbie „Serbské Noviné“, contient souvent des noms d'officiers de l'armée active „dé-cédés“ et cela plusieurs mois après leur mort. En réalité, ce sont, le plus souvent, que des officiers chefs de bandes serbes qui ont péri en Macédoine. Nous pouvons donner les noms de ces officiers, si cela est nécessaire.

9) A Vranja (sur la frontière serbo-turque), il existe une succursale officielle, appelée exécutoire, du comité de Serbie, et qui a pour but de faciliter le passage des réfugiés en Turquie. La direction de cette succursale est confiée à des officiers de l'armée active.

Подписная цѣна: На годъ—4 р., на 1/2 года—2 р. 50 к., на 3 мѣс.—1 р. 20 к.

10) Nous ne parlerons pas de l'activité des consuls de l'Empire à Uskub et de Monastir, ni de celles des innombrables agents serbes qui occupent des places officielles dans l'Empire ottoman. Nous passerons encore sous silence beaucoup de faits qui peuvent servir au gouvernement ottoman. On se demande maintenant: comment tous ces faits sont-ils possibles dans un Etat où „aucune formation de bandes n'est permise“? Il faut, vraiment, que le „serbisme“ en Macédoine soit tellement fortifié et inspiré par l'orgueil national qu'il devienne indispensable au point que toute la population, avec le Trésor et l'Héritier, lui viennent en aide. Le „communiqué“ serbe est plus malheureux encore que le nôtre, car il s'efforce de démentir l'„insinuation“, que les au-

torités turques protègent les bandes serbes dans leurs opérations contre les Bulgares. Cette „insinuation“ le communiqué la dément par les „rencontres sanglantes“ entre les bandes serbes et les soldats turcs. Mais quelles sont ces „rencontres sanglantes“? Est-on donc „embarrassé“ de démontrer par le calcul que si les bandes serbes actuelles avaient le malheur d'être bulgares, elles auraient cent fois plus de rencontres sanglantes? Les hommes d'Etat serbes pensent-ils qu'il ne doit y avoir aucune rencontre sanglante, même simulée, pour que le monde ait le droit de soutenir que les bandes serbes ne se trouvent pas sous la protection voulue des autorités turques? N'était la crainte de lasser nos lecteurs, nous aurions cité des preuves irréfutables de cette protection.

Pour ce qui concerne l'entente survenue entre les comités serbe et grec en vue d'une lutte commune contre les Bulgares, le „communiqué“ la dément en citant des télégrammes du „Correspondenz-Bureau“ qui établissent que le patriarche grec boudait contre l'évêque serbe de Prichina! La naufragé seul cherche à s'appuyer sur un brin de paille et cette attitude des chefs serbes est aussi pitoyable que leurs plans et leurs aspirations en Macédoine sont immoraux et rapaces.

Une seule chose est claire dans tout ce qui se fait dans la Serbie „fraternelle“: c'est que, là, il n'y a plus un homme enthousiaste de l'idéal de liberté et de fraternité, et qu'une conviction générale y règne à présent, la conviction qu'il ne peut y avoir d'autre adversaire, pour la Serbie, en dehors du Bulgare macédonien et que les efforts de tous doivent tendre principalement et uniquement à effacer et, si possible, à exterminer cet adversaire. Chaque jour nous en apporte de nouvelles preuves et il est grandement temps, que les hommes dirigeants bulgares comprennent cette vérité et ne se fassent plus aucune illusion sur la correction volontaire d'un pays „fraternel“ et voisin, qui creuse la tombe de la nation bulgare....

Меморандума на Балканскиятъ Комитетъ.

Чувство на доста силна и неприятна изненада обхваща всеки, който прочете тоя знаменателен меморандумъ. Наричаме го знаменателен, защото се явява въ една форма, която открива изцѣло сжщинската физиономия на тоя много популярен въ Балканскиятъ Комитетъ „радикализъм“ по отношение на нещастната македонска проблема. Тоя меморандумъ, както ще видятъ читателитъ на друго мѣсто, дѣто привеждаме цѣлия неговъ текстъ, е отправенъ до правителствата на България, Румжния, Гърция и Сърбия и съ него Балканскиятъ Комитетъ изявява своя *послѣденъ* възгледъ, относително македонския въпросъ, въ името на когото и биде организиранъ прѣзъ 1093 година. Подчертахме думата *послѣденъ*, защото се знае, че тоя комитетъ е изповѣдвалъ по-рано по други възгледи по сжщия въпросъ, което, собствено, е и прѣдмета на изненадата, която причинява неговия меморандумъ до балканскитъ държави. Първата и най-характерната промѣна въ възгледитъ на Балканскиятъ Комитетъ се отнася до сърдцето на въпроса — *автономията* на Македония. За нея вече нѣма нито дума! Въмѣсто това комитетътъ като се е убѣдилъ вече че „изолиранитъ стрѣмежи на балканскитъ държавици“, бъркатъ на каквѣто и да било успѣхъ

въ Македония, почва „да настоява по единъ най-категорически начинъ“ за „спогодба“ между балканскитѣ държави, като единичко вече сръдство за разрѣшението на „най-заплѣтения въпросъ въ европейската политика. Жално е и много жално даже, но ще трѣбва да ги признаемъ открито, че Балканскитѣ Комитетъ е напусналъ вече окончателно оная почва, на която той стѣпи при своето основаване, и днесъ съ своя меморандумъ като че измѣня основно на своята задача и отъ борецъ за свободата на Македония се прѣвърща въ простъ зритель съ безполезни съвѣти и благопожелания. А историята на тоя комитетъ не е твърдѣ стара и много прѣсно е въ паметъта ни неговото изникване и неговитѣ начални тенденции и възгледи. Помнимъ всички, колко много либералната партия въ Англия бичуваше правителството на Лансдауна, за дѣто не се явява съ една рѣшителна политика по отношение на македонския въпросъ. Изъ нейната собствена сръда изникна и Балканскитѣ Комитетъ, който съ своята шумна дѣйностъ не малко спомогна, може да се каже, за падането на консервативната партия отъ браздитѣ на управлението и за възкачането на сега властующата либерална партия. Знае се сжщо, че Лансдаунъ не остана безучастенъ къмъ македонскитѣ въпросъ, и когато се полагаха основитѣ на Мюршегската реформена програма, той телеграфически изказа възгледитѣ на своето правителство въ смисълъ да се пристѣпи къмъ радикални реформи въ Македония. Балканскитѣ Комитетъ, обаче, не бѣ доволенъ отъ тази политика на Лансдауна. Той отиваше още по-нататъкъ и открито декларираше, че правителството на Англия е длъжно да се намѣси съ всички сили за пълното разрѣшение на македонскитѣ въпросъ. Тия декларации на Балканския Комитетъ правѣха силно впечатление, па не можеше да бжде иначе, защото бѣ всеизвестно, че въ дѣлата му вземаха участие хора съ високо обществено положение и съ голѣмо политическо влияние и още защото тоя комитетъ разви една небивала благотворителностъ слѣдъ възстанieto, трогателна съ своята ефикасность и бързина. По тая причина и идването на власт на либералната партия въ Англия се посрѣщна съ голѣми надѣжди, а самия Балкански Комитетъ се считаше вече като единъ факторъ, който има не само желание, но и възможность да прокара своитѣ принципи въ държавната политика на либералната партия. Какво чуваме обаче днесъ? Тоя сжщи Балкански Комитетъ като че забравя своето произхождение и своитѣ собствени задачи и обръща се къмъ балканскитѣ държави съ съвѣтъ да се спогодятъ „върху едно общо рѣшение“ по македонския въпросъ, защото иначе всички неговии усилия биха отишли напраздно! Съ една дума, иска се като основенъ елементъ взаимното споразумѣване между балканскитѣ държави, за да може да се разчита на едно благоприятно разрѣшение на македонския въпросъ. Нека ни бжде простено, но ще кажемъ, че тоя съвѣтъ на Балканскитѣ Комитетъ, дошелъ слѣдъ толкова смѣли декларации и обѣщания, е просто обиденъ. Обиденъ за това, че се иска спогодба съ държави, между които идеята за автономията на Македония нѣма абсолютно никаква стойностъ; обиденъ още и за това, че въ реда на държавицитѣ, които трѣбвало да се спогаждатъ, се турятъ и такива, които нѣматъ морално право да бждатъ каквато и да било страна при разрѣшението на македонския въпросъ. Излиза, значи, че самия Балкански Комитетъ е изоставилъ идеята за автономията на Македония и че той самичъкъ желае, щото като фактори въ македонския въпросъ да бждатъ всички балкански държавици. А това пакъ означава, че Балканския Комитетъ не се счита вече морално

обвързанъ да работи по своя инициатива за разрѣшението на македонската проблема, а оставя балканскитѣ държавици да се пържатъ въ собственото си масло. Спогодба между балканскитѣ държавици върху едно общо рѣшение! Това наистина е отлична идея и ние сме готови да ѝ отдадемъ всичката оная тежестъ и влияние, които имъ отдава и Балканскитѣ Комитетъ. Но възможна ли е такава спогодба? Ако бѣше тя възможна нѣмаше да се чакатъ съвѣтитѣ на никого, нѣмаше да се чакатъ и ония на Балканскитѣ Комитетъ. И ако до сега тя не е станала, то е главно за това, че нѣкои отъ балканскитѣ държави (известно е кои сж тѣ) сж наклонни да се споразумѣватъ само върху почвата на *дѣлежа* на Македония, само върху почвата на нейното *разпокъсване*, въпрѣки обстоятелството, че това е рѣшително противъ волята на нейното население и, слѣдователно, противъ всѣкаква правда и мораль. Всичко това е, разбира се, известно на Балканскитѣ Комитетъ и, слѣдователно, нимá трѣбва да допустимъ, че тоя комитетъ се ръководи не вече отъ желанията и идеитѣ на самото македонско население? Печално, но друго заключение нѣма и не може да има. И съ скърбъ трѣбва да констатираме, че австрийската и руска дипломация не сж имали основателни причини да негодуватъ сръщу Англия и нейния Балкански Комитетъ, както направиха това неодавна, защото сега вече става ясно, че и единитѣ и другитѣ изповѣдватъ почти еднакви възгледи по македонския въпросъ, че и единитѣ и другитѣ считатъ като най-важна пречка за осъществяването на реформи въ Македония „изолираната“ политика на балканскитѣ държавици и като слѣдствие отъ това -- гонитбата между отдѣлнитѣ християнски народности въ самата Македония. Но това не означава друго, освѣнъ доброволно напусчане идеята за „радикални“ мѣроприятия въ Турция; това не означава друго, освѣнъ че отъ шумнитѣ проповѣди за енергична и даже насилствена намѣса въ работитѣ на послѣдната за разни генералъ-губернатори и прочее не оставя нито слѣда. Тукъ именно е силната изненада, която носи съ себе си меморандума на Балканскитѣ Комитетъ, тукъ е тежкото впечатление и обидата, които се нанасятъ на ония, които хранѣха не малко основателната надежда, че задъ Русия и Австрия съ тѣхнитѣ егостични стрѣмки стои една държава, готова при пръвъ удобенъ случай да даде мощенъ тласкъ въ развитието на македонския въпросъ и да наложи най-послѣ неговото разрѣшение. Сега вече и тия иллюзии се разсѣиватъ!

И ние, които таймъ въ душата си широка признателностъ и благодарностъ къмъ високо-хуманното английско общество, което показа дълбоко състрадание къмъ нещастията на нашитѣ братя прѣзъ паметната 1903 год., не можемъ въ сжщото врѣме да не искажемъ и своитѣ дълбоки съжаления за оня възгледъ, който е усвоилъ напоследъкъ Балканскитѣ Комитетъ и който ще произведе потресающе впечатление сръди населението въ Македония и сръди неговитѣ съчувственци въ България и другагдѣ.

Новиятъ законъ за печата.

По принципъ ние се държимъ далечъ отъ политическитѣ борби въ прѣдѣлитѣ на България. И имаме мотиви за това. При събития, обаче, които излизатъ извънъ сферата на *позволеното* на политическата

намъ се налага да кажемъ, макаръ и скромно-обективенъ възгледъ. Такова едно събитие въ очи е и новия законъ за печата, който много лно размърда публичната мисълъ въ страната. Въ отъ тоя законъ е безотраденъ по всички на-я. Цѣлятъ печатъ възстана противъ него и общъ срѣщу неговата нескривана и отъ авторитѣ му щина противъ прѣдставителитѣ на публичната въ България. Имаше ли сериозни причини отъ об- характеръ, които да правятъ наложително едно ственно и толкова разрушително ограничение на а на печата? Нашиятъ одговоръ е отрицателенъ. причини не видѣхме и не ги виждаме нито въ то на министръ Петковъ, нито въ анархистиче- ганизации, до колкото тѣ сществуватъ въ Бъл- итото въ особения езикъ на нѣкои органи отъ ната и друга преса. Законъ като тоя, който е въ вече отъ камарата и който влиза въ сила съ си административни и наказателни разпореждания, бжде необходимъ и, главно, *позволенъ* за Бъл- мо при извѣстни условия. А тѣ сж, първо — да и да е съвсѣмъ друга дѣйствующата конститу- Княжеството, която ясно е освѣтила и гарантирала свобода на печата и, второ, — да се намиратъ енитѣ сили въ страната въ едно формено меж- е и анархия и при стихийно проявление на явно телни за общественното спокойствие и порядъкъ и. Нищо подобно не виждаме днесъ въ Бълга- до бѣше тогава този законъ, който прави да се на прѣсти ония шасливци, кито могатъ да изда- тници и списания за въ бждаше, и който ще то мечъ надъ тѣхнитѣ мисли и пориви? Ние жи- единъ вѣкъ, когато мисълта е навикнала без- о да хвърчи по свободни простори, когато е на вече като непоклонима традиция „свобод- блична прѣска на всичко, което засѣга инте- на организираниѣ общества, и нѣма по-нешаст- ль отъ тая да се твърди, че свободата на печата, и дѣлата на общественитѣ лица и учреждения, въвъ источникъ на противообществена и противо- ена зараза. Здравия общественъ смисълъ и ин- е всѣкога властенъ и мощенъ да задуши баци- разложенето отъ дѣто и да идатъ тѣ; той е лна, която можа да бжде стрѣсвана само отъ уални проявления на анархия и разрушение. И е дѣлото на общественитѣ лица и учреждения гава, когато не считатъ себе си като единичко въ- е на общестения разумъ и отъ това да теглятъ тѣ заключения, че безъ тѣхнитѣ мѣропрития об- о ще загине и, слѣдователно, трѣбва, необхо- да му наложатъ своята жестока диктатура Тукъ нната грѣшка на събитието, което разглеждаме. законъ за печата е *пороченъ* въ основата си. Не- създаване е акта на раздражение и страсть, на политическа нетолерантностъ, но никакъ не за воряване на сериозна обществена нужда. Ние казали даже, че самия този законъ носи въ себе на противообщественостъ, и цѣлитѣ, които той се стареа да постигне, далечъ нѣма да бждатъ ати. Въ България нѣма *обществени сътрѣсеня*, *дложатъ пертурбации въ основнитѣ положеня* *жавното управление*. Послѣдното е една анома- то не говори друго, освѣнъ за липса на дос- общественостъ у общественитѣ хора, а за това само да съжаляваме.

Какво искатъ сѣрбитѣ?

Идването на Мюниръ паша въ Бѣлградъ възбуди силно любопитството както на външния свѣтъ, тѣй и на сѣрбския печатъ. Сѣрбскиятъ вѣстникъ „Трговински Гласникъ“ като говори за това посѣщение, за тази дипломатическа мисия, прави разни прѣдположения за значението и послѣдствията ѝ. „По едната версия — казва поменатия вѣстникъ — Мюниръ паша трѣбва да склучи военна конвенция между Сѣрбия и Турция за обща одбрана; по друга — той има за задача да уреди въпроса за трансбалканската желѣзница, която прѣзъ Сѣрбия трѣбва да прѣсече турскитѣ области до Шкодра, защото прѣдвизда се, че тази желѣзница ще се строи отъ Италия въ согласие съ Сѣрбия; трети пъкъ казватъ, че мисията на Мюниръ-паша се състои да уреди нѣкои въпроси отъ търговско-политически характеръ, което малко е вѣроятно. Който отъ тия въпроси и да се рѣши, за Сѣрбия се ще бжде отъ полза Стечението на политическитѣ обстоятелства е такова, шото тѣ и насъ и Турция ни упѣтватъ къмъ за- дружна работа и къмъ мисълта, че общитѣ ни интереси трѣбва взаимно да бранимъ“ По тѣкъвъ начинъ сѣрбитѣ мислятъ, че сж на добъръ пѣтъ, като, отъ една страна, водятъ „славянофилска“ политика въ единодушие съ Ру- сия; отъ друга, посгоянно ни говорятъ за сѣрбско-бълга- рско братство, като сжщеврѣменно пращатъ чети въ Ма- кедония; отъ трета тѣ се съюзаватъ съ Турция противъ насъ и славянството; и отъ четвърта, търсятъ приятел- ството и поддрѣжката на Италия и другитѣ западни сили за реализиране на своитѣ велико-държавнически задачи.

„Въ послѣдно врѣме — продължава сжщия вѣстникъ — Турция особенно настойчиво прѣдлага своето приятелство на Сѣрбия, която удостоява съ особенно внимание; това се вижда отъ ирадето на султана, съ което се изравняватъ спорнитѣ въпроси между Сѣрбия и Тур- ция, като се изпълняватъ нашитѣ (сѣрбскитѣ) желания. До като сега Турция се показва наклонна да се тури съ насъ въ добри и приятелски отношения, трѣбва да използуваме това приятелство, за да не изгубимъ сегнѣ, ко- гато тя ни остави и се сприятели съ други“. Въ редътъ на тѣзи мисли сѣрбския вѣстникъ „Македония“ об- сжжда въпроса, какво биха могли сѣрбитѣ да искатъ отъ Турция и се спира върху нѣколко прѣдложения, които бѣха формулирани още прѣди десетина години отъ бив- шия сѣрбски консулъ въ Скопие, М. Куртовичъ. Тия искания сж слѣдующитѣ: 1) Въстановяване на сѣрб- ската Ипекска патриаршия, съ условие, шото въ нейната об- ласть да влѣзне и Охридската архиепископия; 2) свърз- ването на Нишъ прѣзъ Призренъ съ Адриатическо море съ желѣзница; съ това сѣрбитѣ биха се освободили отъ австрийското влияние и биха възобновили стария търгов- ски пѣтъ отъ врѣмето на Неманитѣ—старитѣ сѣрбски кра- лѣ; 3) Да се накара Черна-Гора да съгласи напълно сво- ята външна политика съ сѣрбската, за да може по-добрѣ да се защитятъ сѣрбскитѣ интереси на всѣкадѣ. По та- къвъ начинъ князь Никола не би питалъ отъ Цетина шумадийцитѣ: „какво търсите вие тамъ долъ на Вардаръ?“ Тогава не би била създадена на Балкана православни ек- зархатъ съ татарско название. Тогава не би било образу- вано на Балкана Княжество съ татарско име, защото отдавна сж изчезнали слѣдитѣ на татаритѣ-българи. То- гава нѣмаше да има ни Сливница, нито комитети, които, въ сжщностъ, сж съставени отъ сѣрби. Тогава нѣмаше да има мѣсто на Балкана нито за Батемберговци, нито за

Кобурговци; тогава не би имало на Балкана и тия реформаторски комисии, чрезъ които Европа немилостиво распокъсва сърбитѣ. Тогава не би имало и това бесмислено географическо понятие—Македония. . . .“

Сръбскитѣ братски благопожелания сж безконечни. Ние, за удоволствие на поклонитѣ на сръбско-българското приятелство, ще приведемъ и други такива. Симо Пандуровичъ—философъ, държалъ публично скаска, която се печати въ в. „Сръбска Застава“; въ нея между другото се говори: „На хаоса, който владѣе тамъ (въ Македония), безсѣмъние, ще се тури край отъ европейската намѣса, обаче за окончателното рѣшение на „македонския въпросъ“ съ това нѣма да се помогне нищо; защото — това трѣба да се запомни веднажъ за винаги — траенъ миръ ще може да се постигне само съ единъ девизъ: „на всѣкому своето“. И на Балкана не може да настѣпни миръ до като не се удовлетворятъ законнитѣ тѣжнениа на сръбския народъ, до като не се гурятъ въ извѣстни рамки извѣнѣрнитѣ амбиции на околнитѣ народи“.

„Борбата на малкитѣ народи за надмошие на Балкана е сжщо тѣй естествена и очевидна, както и стрѣмленieto на всичкитѣ сили за политически и икономически завоювания. Сърбитѣ, българитѣ и гърцитѣ днес не сж по-малко неприятелски настроени по между си отъ колкото сж били по-прѣди. Да се лъжемъ съ космополитически фрази и хуманистически тирада не е достойно за трезви политически мже и искренни родолюбци“.

Амбициитѣ на г. Пандуровича не сж малки: за него сръбството се простира отъ Адриатическо море до Марица и отъ Драва до Егейското море. „Сръбския народъ не е незначителенъ — продължава той. — Съединенъ и сплотенъ, той би прѣдставлявалъ една сила, за която Европа би трѣбвало да държи смѣтка всѣкога. За жалость, нашето свободно отечество е малко. Днесъ Сърбия не е въ положение нито физически, нито морално рѣшително да се тури въ защита на своитѣ права“.

Сжшия вѣстникъ въ единъ по-раншенъ брой, но вече отъ себе си (отъ редакцията), ето каква характеристика дава за сръбско-българското братство: „Има погрѣшки и погрѣшки въ политиката. Но отъ всичкитѣ погрѣшки най-фаталната и най-погрѣшната е политиката на братството (подчертано въ оригинала), защото тя жестоко си отмъщава. Такава политика даже не е и погрѣшка, а лудость, ограниченость — да се изразимъ по добрѣ е прѣслѣдването на единъ душевно боленъ, който търси братя тамъ, гдѣто ги н.ма. Трѣбва веднажъ да си разчистимъ смѣткитѣ съ тази идея на сръбско-българското братство. Съвсѣмъ „естественно“ е, че за такова братство и дума не може да става. Кръвно роднинство не може да има между хубавия и културния шумадиецъ и черния, загворения въ себе си българинъ. — „Истържете българина и ще получите единъ татаринъ“; това е казано отдавна, но и сега нищо не може да се добави къмъ старото изречение; може би само, че стърженето не трѣба да трае много дълго. Твърдѣ малко, почти нищоженъ слой отъ цивилизация се е наваксало на черното лице на тоя азиатецъ. Щомъ дойдемъ до интереситѣ — никакво братство не може да има. Къмъ тѣхъ трѣба да се пристѣпи съ подробно изучаване и тънко прѣсмѣтане. Братскитѣ излияния и прѣгръщания не само че може да се изоставятъ безъ врѣда, но тѣ въобще трѣба да се избѣгватъ“. Не знаемъ какво разбира сръбския авторъ, като истъква малката цивилизованость на българина. Спорѣдъ насъ, ако ние дѣйствително се намираме въ такова първобитно състояние, то това се проявява въ отсъствието на най-елементарни държавнически понятия, защото уреждаме държавническитѣ си работи чрезъ убийства; въ отсъствие на желание да се прѣслѣдватъ националнитѣ интереси самостоятелно, а винаги въ съюзъ съ „братска“ Сърбия — което значи отричане на всѣкакви национални интереси . . .

3.

Отзиви и бѣлѣжки.

Сръбски официални опровержения.

Десетѣтъ точки за съучастието на официална Сърбия въ четнишкото движение въ Македония, отбѣлзани въ уводната ни статия на миналия брой, както и трѣбаше да се очаква, прѣдизвикаха доста голѣмо смущение въ сръбскитѣ правителствени сфери. Едно телеграфическо опровержение на бѣлградското Пресъ-бюро до софиското съ копие до нашата редакция, получено още на другия день слѣдъ излизането на послѣдниятъ брой, „категорично“ отричаше само двѣ точки отъ десетѣтъ, а именно; точката за 300-тѣ хиляди лева, дадени на бѣлградскитѣ комитетъ за засилване на неговата дѣйность и точката за съучастието на прѣстолонаслѣдника въ тоя комитетъ и неговата щедра помощ. Каква стойность иматъ въ очитѣ на сериознитѣ хора официалнитѣ опровержения изобщо, даже когато тѣ биха били досущъ правдиви, е извѣсно на всички. А това произтича отъ обстоятелството, че официалнитѣ сфери въ повечето случаи сж изнасявали истината, а често пжти сж лансирали и абсолютни лжжи. Послѣдното смѣло може да се каже както за неодавнатното официално сръбско комюнике за несъучастието на официална Сърбия въ четнишкото движение, прѣдметъ на миналата ни уводна статия, така и за послѣдовавшето

опровержение. Като си запазиме правото повторно да се повърнемъ върху това съучастие, за да изнесемъ и други още по-важни и по-паразителни факти, за сега само ще отбѣлжимъ характерното обстоятелство, че въ опровержението си сръбското правителство замѣлчва „лжливостта“ на другитѣ осѣмъ точки, които изнесохме, понеже не е чувствувало достатѣчно мораленъ куражъ да опровергава истини, извѣстни на цѣлъ свѣтъ, — истини, които прѣдизвикаха дори официални постѣпки на двѣтѣ реформаторски сили (Русия и Австрия), за които съобща една завчерашна телеграма.

Сръбска подозрителность.

Статитѣ и правдивитѣ бѣлѣжки на нашиятъ сътрудникъ г. З. — отличенъ познавачъ на сръбскитѣ работи, прѣдизвикватъ у сръбскитѣ печать една доста характерна подозрителность. Така, в. „Политика“, който е въ услугитѣ на сегашното радикално правителство, макаръ да се титулира за „независимъ“, неодавна донесе една бѣлѣжка за тия статии съ слѣднитѣ заключителни редове: „Ние имаме положителни(?)! доказателства, че тия статии пише единъ български дипломатъ, който се прѣпоръчва за най-голямъ приятель на сръбско-българ-

ското братство, а пише брошури и статии подъ разни псевдоними като „Инсаровъ“, „З.“ и др., въ които говори за сърбитѣ като *най-пакостенъ татаринъ* (к. н.). Ако, обаче, той продължава, ние ще изнесемъ тия доказателства и името на тоя *деликатенъ* дипломатъ, та да знаятъ и другитѣ съ кого иматъ работа“. Безсѣмнѣние, тия редове бѣха насочени противъ г. Д. Ризова, защото подъ тоя псевдонимъ едно врѣме той пишеше. Въ единъ отъ послѣдующитѣ си броеве тоя вѣстникъ въ специално изявление опровергава, че не подразбира г. Ризова, макаръ подозрителността да не е съвсѣмъ прѣмахната. Безъ да има нужда да опровергаваме работи, които нѣматъ нищо общо съ истината, заслужва да отбѣлжимъ характерното обстоятелство, до каква степенъ е голѣма подозрителността у нѣкои сѣрбски крѣгове даже спрѣмо хора като г. Ризова, чиято дѣйность за сѣрбско-българското споразумѣние е вѣнъ отъ всѣка критика. И ако сѣрбитѣ могатъ да подозираатъ *даже* г. Ризова въ неприязненостъ спрѣмо себе, всѣки може да си прѣдстави, какъ тѣ гледатъ на другитѣ българи. А подозрителната свѣсть всѣкога е гузна...

Топтанъ опровержение.

Сѣрбскиятъ печатъ, безсѣмнѣно по заповѣдъ, мълкомъ прѣмина нашата статия за официалното съучастие на сѣрбското правителство въ четнишкото движение въ Македония. „Политика“ донесе само нѣколко реда по него, заловена о една *печатна погрѣшка*, съ която топанъ опровергава. По невнимание на словослогателя, въ I-та точка вмѣсто *Люба Ивановичъ* напечатано е *Люба Стояновичъ*, единъ отъ виднитѣ хора въ *самосталската* радикална партия. Отъ тая *печатна погрѣшка*, която всѣки сѣрбинъ ще разбере, „Политика“ прави капиталъ и съ нея „омаловажава“ всички изнесени факти. Като корегирате тая *печатна погрѣшка*, ние бихме желали да чуемъ какво ще каже тоя вѣстникъ, защото опровержения *топанъ*, и особено въ тая форма, само *потвърждаватъ*, но не опровергаватъ.

Дамянъ Груевъ.

Кратки биографически бѣлѣжки за живота и дѣятелността му, извлѣчени изъ мемоаритѣ му.

Отъ Д-ръ Люб. Милетичъ

Прѣзъ великденската ваканция Дѣлчевъ и Дели Ивановъ заминаха за Х., съ задължение да се отбиятъ въ З., къдѣто ги прѣпорѣчахъ, за да провѣрятъ, каква дѣятелность развиватъ другаритѣ. Завърнаха се напълно разочаровани. По-заспала бѣ работата тамъ. На връщане Дѣлчевъ се отбива въ Г. и Д., гдѣто туря начало на организацията. Върща се въ Щипъ. — Съ това се измина годината.

Прѣзъ ваканцията заминахъ за София, за да изуча, какво се гони съ четитѣ, които бѣха почнали да минаватъ границата — готвѣше се вѣстанието отъ 1895 год. До тогава ние вжтрѣ нѣмахме никакви връзки съ революционната организация въ Княжеството.

Срѣщнахъ се съ Тюфекчиева, съ Ляпчева и съ Китанчева. Азъ имъ разкрихъ за нашата организация вжтрѣ,

какво имаме и какво сме извършили. Китанчевъ бѣше вече боленъ, та азъ не можахъ съ него много да приказвамъ по възстанието. То много ни бъркаше на плана. Азъ веднага разбрахъ, съ какви срѣдства се е почнало и не очаквахъ никакви особни резултати. Заминахъ си назадъ прѣзъ Пловдивъ — Едрене — Дедеагачъ — Солунъ. Съ Китанчева поговорихъ за въ бждаше какъ да си помагаме взаимно. Нашитѣ искания тогава се ограничаваха главно да ни се дава морална помощ и да ни улесняватъ съ доставка на революционна книжнина. Бѣше за насъ утѣшително, че и емиграцията въ Княжеството въ сжщия духъ, както и ние, взема да работи и че пристѣпва на дѣло.

Слѣдната година останахъ въ Солунъ като инспекторъ на народнитѣ селски училища. Прѣзъ всѣка ваканция (коледни, великденски) азъ обикаляхъ градоветѣ и посѣщавахъ. Мрѣжата на мѣстнитѣ комитети се уголѣмяваше. Почнахме да извикваме отъ нѣкои по-далечни мѣста довѣрени лица, за да ги посѣтимъ. Тогава почнахме да издаваме и хектографираныя листъ, който се разпращаше по всички околии. Имаше вече наредени „каналы“. Това бѣше прѣзъ учебната 1895/6 година.

Прѣзъ 1896/7 г. пакъ останахъ инспекторъ. Продължавахме дѣятелността. Гьорче Петровъ бѣше въ Солунъ учителъ, и той биде изпратенъ въ София за прѣдставителъ, именно, просто съ значение на агентинъ, който да ни улеснява съ порѣчки и др.

Слѣдната 1897/8 год. останахъ нѣкое врѣме безъ служба. Екзархията ме бѣ уволнила — ужъ заради безбожие.

Началото на новата организация, която се нарече „Братство“, съвпада съ послѣдното врѣме на моето прѣбывание на служба тамъ и съ моето уволнение. Азъ рѣшително се обявихъ противъ „Братството“, защото смѣтахъ всѣко разцѣпление гибелно за дѣлото, а освѣнъ това бѣхъ дълбоко убѣденъ, че организацията е избрала най-правия пѣтъ. Братството изтъкваше като главенъ свой принципъ да не се бърза съ революцията, а постепенно да се свѣстява народътъ — да се върви по еволюционенъ пѣтъ. Но именно въ това се и състесе главното недоразумѣние между „Братството“ и насъ, понеже и организацията не мислѣше да рискува съ една неподготвена революция да изгуби всичко и да погуби народа; и тя смѣташе да употреби всички срѣдства, за да ускори свѣстяването на народа, само че смѣташе за необходимо да организува народнитѣ сили въ името на бждешата революция, като вдѣхва всѣкому отъ самото начало вѣра въ себе си и му изтъква като най-главна крайната цѣль на организацията — освобождението чрѣзъ революция. „Братството“ само разклащаше организацията съ своята неясна програма, и затова азъ прѣдвиждахъ само голѣми пакости, а никаква полза отъ тая нова организация и се обявихъ неинъ рѣшителенъ и безогледенъ врагъ.

Отъ Солунъ ме интернираха слѣдъ една година въ Битоля, гдѣто прѣстояхъ интерниранъ около година и половина.

Съ помощта на приятели тукъ тури се по-солидно начало на организацията въ Битолско. Въ града имаше и дотогава мѣстенъ комитетъ, но и тукъ бѣха позаспали. Посъживихме и комитетитѣ отъ околнитѣ. По селата живо се организуваха и работата повѣрвѣ успѣшно. Слѣдната учебна година (1899/900) бидохъ назначенъ учителъ въ Битолската гимназия. Дойдоха като учители още двама други — Пасковъ и Гирджиковъ. Сжщата зима дойде и Славейко Арсовъ. Гирджиковъ и Пасковъ се грижиха по издаването на хектографираныя листъ „*На оржжие*“. Помагаха и на недѣлното училище. Правѣха се и покупки

на материала. Отивахъ по околията, ходихъ въ Прилѣпъ, Охридъ, Леринъ и др. Даже и като бѣхъ интерниранъ, ходѣхъ. Обиколкитѣ бѣха по администрацията ни. Азъ минавахъ за ржководителъ на Битолския окржгъ.

Бѣхме устроили вече една чета. Първата чета бѣше въ Костурско. Дѣлчевъ бѣше все отсамъ Вардаръ.

Свърши се учебната година и на 6 августъ 1900 г. бидохъ арестуванъ. Поводътъ за това бѣ убийството на попъ Ставрега. Човѣкътъ, който отиде да иска пари отъ попъ Ставре, бѣше докаранъ за четникъ.

Бѣхъ въ държавния затворъ въ Битоля както всички затворници. Затворенъ бѣхъ 2 години и въ май мѣсець 1902 година бѣхъ заточенъ въ Подрумъ. Въ Битолския затворъ имахъ право да се виждамъ съ посѣтители и бѣхъ въ течението на всичко, що се върши. Имахъ възможность да пиша — съ шифръ. Бѣхъ въ голѣма стая съ 40—50 души, всѣкакви. Азъ ржководѣхъ и отъ затвора битолския санджакъ. Дѣлчевъ бѣше врѣменно дошелъ въ Битоля. Той двхожда въ затвора и можахме доста много да си поговоримъ. Отъ тогава се задължи и Л. да вземе участие въ ржководенето. Той бѣше се потеглилъ малко, понеже работата не спорила и изпадналъ въ малодушие. Сега като бѣхъ въ затвора, той отново пое ржководенето на дѣлата. Това бѣше, чини ми се, втората година. Дѣлчевъ замина за Костурско.

Въ затвора бѣше и Мицко, родомъ отъ с. Латово, Кичевско. Той е билъ осжденъ като въстаникъ отъ 1881 г. — лежалъ е въ тоя затворъ 19 години. Често се срѣщаме съ него. Мицко е билъ сърбоманъ. Азъ опитахъ да въздѣйствувамъ върху него, и той дори, кога бѣ пуснатъ, ми обѣща да влѣзе въ нашитѣ чети, но не го направи, види се подъ влиянието на сръбския консулъ или сръбскитѣ учители.

Въ май мѣсець заминахъ за Подрумъ. Тамъ заварихъ доктора Хр. Татарчевъ и Хр. Матовъ. Бѣхме заедно. И въ Подрумъ знаехъ какъ вървятъ работитѣ. Водихъ кореспонденция съ Солунъ, Битоля, София. Прѣкарахъ добръ въ затвора както въ Битоля, така и въ Подрумъ. Пуснаха ме прѣди великденъ 1903 година. Завърнахъ се въ Солунъ, гдѣто ме оставиха свободенъ. Тукъ заварихъ вече взето рѣшение да се дигне прѣзъ лѣтото възстание. Обясниха ми мотивитѣ. — Кжсно бѣше да се расждава. Дойде Дѣлчевъ. Правилъ възражения. Главно напираше, че Сѣрскитя санджакъ съвсѣмъ е лишенъ отъ оржжие. Ние го утѣшихме съ обѣщание, че ще се достави потребното чрѣзъ специални доставчици. Щѣхме да изпратиме Г. и надѣвахме се че пакъ ще се докарать пушки отъ Гърция, — смѣтахме сигурна една доставка отъ 1000 пушки. Дѣлчевъ се успокои. Той трѣгна съ намѣрение да уреди канала прѣзъ гдѣто щеше да минава оржжието, и сетнѣ цѣше да се върне въ кукушко, гдѣто нѣкои се бѣха изявили за върховисти. За убийство му се научихъ въ Смилево, на конгреса. Прѣдаденъ е билъ въ с. Броди отъ касиерина. Азъ трѣгнахъ 1—2 дена подиръ заминаването на Дѣлчева и въ Битоля стояхъ единъ-два дена.

На конгреса прѣдставихъ положението таково, каквото бѣше — счетохъ за безумно да се прѣмълчава, че нѣкои райони никакъ не сж подготвени и че нѣма да взематъ участие. Съ Сарафова се срѣснахъ пръвъ пжтъ въ Смилево, въ моята кжща. На конгреса Сарафовъ бѣше рѣшително за дѣйствиа. Имаше мнѣние да се захване възстанието по-рано. Не вѣрвахме че турцитѣ ще се рѣшатъ да прибѣгнатъ до такава жестокость, та да разорятъ населението съвсѣмъ.

Конгресътъ, на който прѣдсѣдателствувахъ, ме избра за членъ на генералния штабъ на Битолския вилаетъ заедно съ Сарафова и Лозанчева. До възстанието обиколехме Охридско, Демирхисаръ и Костурско. Когато се прогласи възстанието бѣхъ въ Смилево заедно съ Сарафова и Лозанчева.

Районенъ началникъ тука бѣше Сугаревъ. Имаше въ селото аскеръ до 60 души. Въ врѣме на довата го нападнахме. Селянитѣ отъ кжшитѣ въ засада — а турцитѣ въ редъ наредени; паднаха около 30 души убити. Останалитѣ влѣзнаха въ училището, други въ тѣхнитѣ домове. Захваана се сражение, което се свърши неудачно отъ наша страна. Ние бѣхме прѣзъ туй врѣме въ гората, слѣзнахме въ селото и се присѣдинихме къмъ селянитѣ. Бѣхме всичко до 200 души. Турцитѣ се бѣха укрѣпили въ училището — каменно здание, та неможеше нищо да се направи. Цѣла ноць прѣстрѣлка. Прѣзъ ноцта запалихме едното помѣщение, въ което имаха складъ — патрони и др. Имаше вжтрѣ и аскеръ — изгорѣха нѣкои живи. Опитвахме да дигнемъ съ динамитъ и другитѣ здания, но не успѣхме.

На другия день, 21 юли, слѣдъ обѣдъ дойдо аскеръ на помощъ. Ние бѣхме дали разпореджане за оттегляване, но нашиятъ авангардъ прѣдъ селото — селската чета, която бѣше тамъ разпоредена, не бѣ получила туй извѣстие. Една друга чета прѣсрѣща аскера и падатъ 10 души турци и единъ юзбашия, а нашитѣ изгубиха единъ четникъ — именно той бѣ отъ четата на Стоянъ Донски, пакъ Смилевска чета. Като отстѣпила четата, аскерътъ се приближава къмъ авангарда, този открива огънь, убива 2—3 турци и аскерътъ се дърпа назадъ и се настанява горѣ въ планината, колко на единъ часъ разстояние отъ селото. Ние бѣхме на другата страна въ гората. Въ селото пжкъ онѣзи турци стояха все още затворени, а нѣкои селяни наоколо по кжшитѣ. Авангардътъ, като вижда че всички сж се оттеглили, и той оттегля, и на 3-ия день аскерътъ си влиза безъ прѣпятствие въ селото, освобождава другаритѣ си турци и тѣгава изгаря 30 кжщи. Всички селяни бѣха недоволни поради това отстѣпление, което бѣше заповѣдано отъ штаба. Селянитѣ като виждатъ дима отъ запаленитѣ кжщи, панаха да приближаватъ къмъ селото. Турската войска помислила че ще бжде нападната отъ тѣхъ, удри на бѣл като оставя провизия, чанти и др. работи. Селянитѣ взематъ и изгасватъ огъня.

Слѣдния день — 4-и — ние се разпоредихме да отидемъ пакъ единъ отрядъ да заеме една височина, по която Гьоревъ Гробъ. На излизане отъ селото по шосето срещамъ на срѣща войска отъ Прибилци. Четата я водятъ Донски — всичко 15-тина души. Захваща се прѣстрѣлка. Пристигаме и ние на помощъ, обхождаме десния флангъ на турцитѣ, и турцитѣ се разбѣгватъ, като оставиха колко работи.

Слѣдъ това се завземемъ да копаемъ шанцове отъ селото. Стойковъ бѣше специалистъ. Копаеше се тѣсно и хубаво. Явиха се турци на най-високата чука, но тѣ се уплашили, като помислили, че сме много и че сме укрѣпления. Върна се аскерътъ, безъ да грѣвне една пушка, въ Битоля. И отъ тогава до 14 августъ бѣхме спокойни.

Сарафовъ се отдѣли и отиде въ Демир-Хисарско. На 14 августъ дойдоха 9 табора войска по 600 до 800 души. Цѣль день се бихме, завзели позиции на всѣкълѣ. Работихме азъ и Сугаревъ. Атаката бѣше съ артилерията и мръкване, до 10 часа (4 часа слѣдъ пладне), паднаха 33 наши четници. Юзбашията (бинбашия) завалява нѣ, че 100-тина души паднали.

Тогава се почна оттеглянето на четитѣ. Една часть станахме въ гората надъ селото; и азъ бѣхъ тамъ. Сугавевъ мина въ Рѣсенско. Турцитѣ, още не мръкнало, влѣзаха въ селото и веднага захванаха да палятъ къщитѣ. Билото население бѣше въ гората съ една часть отъ четитѣ. Турцитѣ наоколо вече заобиколиха гората. Въ селото нѣколко души недѣгави старци бидоха избити. И въ стана въ гората бидоха убити около 40 души отъ двата пола, именно, които ги бѣха засѣгнали куршумитѣ въ по-откритото мѣсто, именно уплашени мнозина се изсѣжиха на огъня. Прѣзъ нощта една часть мѣжже мина прѣзъ кордона въ планината въ съседната гора. Женитѣ, дѣцата и старцитѣ останаха въ гората надъ билото. Слѣдущия день сѣмействата се правятъ теслимъ и се прибиратъ въ селото. При прѣдаването нема изнасилвания, а първия день нѣкои жени съ дѣца застигнати били избити, па и изнасилвани. Влизатъ въ селото, което бѣше изгорено.

Войската остана тамъ по височинитѣ около селото три дена. Войската продължи нататкъ пѣтя си по билото на Бигла и се отзова въ Демирхисаръ. Ние тогава се върнахме назадъ въ Смилевско. Нощно врѣме слѣдохме и въ селото. Храната и дрехи на селянитѣ бѣха скрити въ гората, та това се спаси. Около 50 фамилии станаха съвсѣмъ безъ дрехи.

Слѣдъ капитулирането по-голямата часть отъ населението отъ двата пола—между тѣхъ около 300 мѣжже—съ включение на въоръженитѣ възстаници, се прибраха въ Битоля. Отначало турцитѣ не искали да ги допускатъ да влизатъ въ града, но при все това влѣзли. Тамъ се настанаха нѣкои и въ свои къщи.

Послѣ, ние, възстаницитѣ, пакъ се събрахме въ селото всички, и Лозанчевъ и Сарафовъ — то бѣше прѣзъ септември — и пакъ пристигна войска. Ние излѣзохме горѣ на билото на планината около 150—160 души възстаници и взехме добри позиции. Забѣлѣзахме, че идатъ войски и отъ други двѣ страни. Ние заехме центъра. Фланговетѣ отвориха огънь и се завърза сражение. Центърътъ слѣдъ нѣколко вистрѣла пакъ отсѣпна къмъ гората. Десния флангъ издържа по-силно сражение, което трая до 3-4 часа слѣдъ обѣдъ. Паднаха 4 души наши. Прѣзъ нощта войскитѣ се настаниха долѣ, въ котловината, а една часть горѣ — по билото. А отъ четитѣ една часть замина за къмъ Горни Демиръ-Хисаръ, а ние се върнахме въ Смилевско (сражението ставаше на Бошко-Цѣровския синоръ). Войската си продолжи пѣтя за Горни Демиръ-Хисаръ. Сарафовъ бѣше съ мене, и тогава се раздѣлихме. Азъ прѣдложихъ да замина къмъ Леринско, но и той искаше сжщото. Борисъ се изказа, че е рѣшенъ да замине за България и взе пѣтя прѣзъ Преспанско-Леринско. Тръгнаха съ него и нѣкои отъ неговитѣ хора, па и други.

Слѣдъ като замина Сарафовъ, общото рѣшение се приложи: пушкитѣ се прибраха и складираха.

Азъ заминахъ слѣдъ това да нагледвамъ другитѣ райони — все въ Битолско.

Помощитѣ, които раздаваха англичанитѣ, дойдоха много на врѣме и ободриха малко населението. Сжщо така подѣйствува и слухътъ за реформитѣ.

БАЛКАНСКИ ПРѢГЛЕДЪ.

СЪРБИЯ.

Въ послѣдно врѣме въ Сърбия единъ отъ важнитѣ въпроси, които сж на дневенъ рѣдъ, е и въпроса за постройка на нови желѣзници. Съ послѣдния си заемъ Сърбия осигури постройката на нѣколко такива, а други сж въ проекти и ще почнатъ да се строятъ въ едно блиско бъдеще. Единъ отъ главнитѣ градове въ западна Сърбия, Валево, се съединява съ Бѣлградъ чрѣзъ двѣ линии: едната линия е Валево — Обреновацъ (на р. Сава) — Бѣлградъ, а другата Валево — Арангеловацъ — Младеновацъ, която се съединява съ централната линия. Сега се повдига въпросъ да се съедини Шабацъ (на р. Дринъ) съ Бѣлградъ прѣзъ Обреновацъ и съ централната линия прѣзъ Лозница — Ужица — Сталачъ (частта Сталачъ — Крушевацъ вече се строи). Послѣдната линия имала особено търговско и икономическо значение прѣдъ преспективата въ скоро врѣме сръбската търговия да се уплети съ Солунъ и прѣзъ Нишъ — Крушумлия къмъ Адриатическото море. Проектирани сж сжщо двѣ линии, паралелни на централната, въ источна Сърбия, които ще съединятъ Пожаревацъ и Мейданъ Пекъ съ Дунава. Една отъ важнитѣ линии е сега сторящата се Паракинъ — Райчеръ — Дунава. Тази линия между другото има голѣмо стратегическо значение въ една бъдеща война съ България; освѣнъ това тя ще съедини цѣла источна Сърбия чрѣзъ централната линия съ Бѣлградъ и Солунъ, а може би и съ цѣла западна Сърбия и Адриатическото море. Тогава источна Сърбия вече нѣма да се нуждае

отъ нашитѣ черноморски пристанища и може да се каже ще се отдалечи отъ насъ още повече. Стратегическото значение обаче на тази линия е отъ извънредно значение. Чрѣзъ нея Сърбия ще може, особено при довършването и на другитѣ линии въ западна Сърбия, само въ нѣколко дена да съсредоточи всичкитѣ войски на българската граница къмъ Видинъ, когато къмъ тази часть нашата държава нѣма никакви желѣзници. При това положение проектираната линия Мездра—Видинъ е необходимо часть ю-скоро да се почне и доискара, ако искаме да не се развали равновѣсието въ наша врѣда и въ полза на сръбитѣ. Не можемъ да не искажемъ нашата радостъ, че сегашното българско правителство подготви постройката на тази линия и намѣри необходимитѣ средства за това. Само да пази Господъ България отъ нещастия, да не се осуети постройката на тази тъй необходимата линия.

Сърбитѣ иматъ единъ проектъ за една величественна международна линия, който ако се осъществи, изведнажъ ще освободи Сърбия отъ австрийското влияние и ще я свържи отъ една страна съ Ромжния и Русия, а отъ друга съ Италия и цѣлия европейски и азиатски свѣтъ. Това е проектъ за линията Радуевацъ—Зайчаръ—Нишъ—Призренъ—Шкодра. Отиванието на Мюниръ паша на два пѣти въ Бѣлградъ е свързано съ изпълнението на този сръбски проектъ, на който като че ли Турция не се противи. Нѣма да бжде чудно, ако въ скоро врѣме чуемъ че и тази сръбска побѣда е вече достигната. Ние българци

гаритѣ, разбира се, нѣмаме време да се занимаваме съ подобни международни въпроси, а се записваме съ важни работи . . .

Въ присъединенитѣ къмъ Сърбия български окрѣзи слѣдъ руско-турската война — Нишки, Врански и Пиротски — въ турско време земитѣ сж били повече чифликчийски и спахийски. Собственицитѣ турци като сж видѣли че нѣма да могатъ и за въ бѣдѣ да си запазятъ собствеността на земята, чрѣзъ великитѣ държави сж настояли на Берлинския конгресъ Сърбия да откупи тия земи. И дѣйствително, възъ основа на Берлинския трактатъ, Сърбия се задължи да плати всички подобни земи на основание една оцѣнка, и сѣрбското правителство, отъ своя страна, разхвърли този дългъ върху населението, което завладѣ земитѣ. Тогава и по-късно сѣрбската радикална партия обвиняваше министра Иована Ристича, че „сѣрбската земя продалъ на турцитѣ“, затова радикалната партия имаше голѣмъ успѣхъ между селенитѣ въ тия окрѣзи. Отъ този дългъ на населението сега сж останали около три милиона лева и сега радикалното правителство внесе законопроектъ въ скупщината да се опрости този дългъ. Сега правителственитѣ хора признаватъ, че земелния дългъ е билъ наложенъ отъ Европа на Берлинския конгресъ, а старитѣ привърженици на Ристича — сегашнитѣ народняци — се радватъ, че самитѣ радикали дойдоха да се изобличатъ, че

не Ристичъ продалъ сѣрбската земя, а Европа имъ наложила това задължение. При все това въ скупщината се намѣрили двама народни прѣдставители, Михаилъ Ивановичъ отъ Вранско и Узуновичъ отъ Нишко, които пакъ обвинили сѣрбското правителство отъ 1878 г., че е допуснало да се обложи населението въ тия окрѣзи съ този тежъкъ данѣкъ. На това Агатоновичъ — нишки прѣдставителъ, но чистокрѣвенъ сѣрбинъ и народнякъ (отъ бившитѣ либерали) извикалъ: „Сега виждамъ, че Шумадия нѣмала е смѣтка да пролѣе крѣвта си за освобождението на такива сѣрби, каквито сте вие“. Тѣзи думи! повдигнаха жлъчката на всичкигъ „источни сѣрби“ и Агатоновичъ трѣбаше да се извини. Въобще, истинскитѣ сѣрби не пропусчатъ ни единъ случай да се подиграятъ съ българитѣ свои съотечественици, които силомъ ги правятъ сѣрби. Така напр., бившия министръ на общитѣ сгради Станковичъ го обвиняватъ въ „Зайчарски патриотизмъ“ при прокарването на линията Паракинъ—Зайчаръ, защото я прокарвали така, както е по-износно за Зайчаръ, а не както било по-добрѣ за стратегическитѣ цѣли. Пашичъ освѣнъ че го смѣтатъ за български приятелъ, но го обвиняватъ че и не знаеялъ добрѣ да говори сѣрбски. Както и да е, сѣрбитѣ се радватъ, че опрощаването на тоя земеленъ дългъ ще увеличи авторитета на Сърбия въ очитѣ на населението отъ съпрѣдѣлна Македония и ще го привлече на страната на Сърбия.

А.

ХРОНИКА НА ПРОИЗШЕСТВИЯТА.

Гръцка звѣрства въ Зжхненско.

Български първенци отъ с. *Егри-Дере*, Зжхненско, били повикани на 23 януари въ Зжхна отъ каймакамина. Двама свещеници, четирма ази, черковниятъ настоятель Ангелъ Петковъ и селския полякъ трѣгнали за Зжхна, придружени отъ четирма войници. Изъ пѣтя тѣ били нападнати отъ една гръцка банда на петъ минути отъ гръцкото село Шелиносъ. Настоятельтъ Ангелъ, 60 годишенъ старецъ, билъ убитъ. Другаритѣ му сполучили да се спасятъ, но нѣкой отъ тѣхъ били ранени. Гръцитѣ отрѣзали и отнесли съ себе си ушитѣ на убития.

Изловени гръцки бандити.

На 13 февруари турскитѣ войници съгледали въ околноститѣ на Кавала една лодка, която приближавала до брѣга. Войнитѣ намѣрили въ нея 11 души андарти, единъ отъ които поискалъ да избѣга, но билъ застрѣлянъ, а другитѣ заловени. Въ лодката били намѣрени пушки и револвери. Десетѣтъ андарти били закарани въ кавалския затворъ.

Гръцки злодѣйства въ Ен.-Вардарско.

На 13 февруари, около 6¹/₂ ч. по турски прѣзъ ношѣта, една гръцка банда отъ около 70 души, придружени отъ гъркомани изъ с. с. *Бозецъ*, Петрово и Апостолъ, сжщата каза, влѣзла въ първото село и подпалила плѣвната на 70-годишния българинъ Костантинъ Дели-Танасовъ съ цѣлъ, като излизатъ отъ кѣщи да гасятъ, да избиятъ всички домашни. Прѣди това, обаче, разбойницитѣ

се качили на покрива на кѣщата и прѣзъ куминя пуснали една бомба вжтрѣ. Женитѣ узнали това и угасили съ вода фитиля, тѣй че тя не причинила никакви поврѣди. Като се усилилъ огъня, домакинитѣ — мъже, жени и дѣца, изплашени да не изгорятъ и тѣ, трѣгнали прѣзъ вратата да се спасятъ. Тукъ ги прѣсрѣщнали залповетѣ на разбойницитѣ и убили сина на К. Дели-Танасовъ, Никола, и 7 годишното му внуче Спасе. Ранили тежко въ дѣсното рамо другия синъ на стареца, Атанасъ, а леко ранили въ прѣститѣ на дѣсната рѣка Николовата жена Неда и тригодишната ѣ дѣщеря Велика.

Нещастния баша, безъ да знае какво става вънъ, отишълъ да отвори обора подъ горящата плѣвня и почналъ да гони добитѣка, за да не изгори живъ, ала и тогъ билъ посрѣщнатъ съ залпове: убили два вола и една биволица, а изгорѣли живи 1 биволица, единъ волъ, единъ юнецъ, 1 муле и всичката му покѣщнина съ кѣщата заедно. Загубитѣ на дѣда Коста, безъ убити и изгоренитѣ, се прѣсмѣтатъ на 120 лири турски.

Войскета се явила едва на другия день, за да види какво е станало въ селото.

Ранената Неда познала между нападателитѣ гъркоманитѣ отъ с. Петрово братовчеда си Христо Калинъ, сродника си Мицо-Кара Стоянъ и Божинъ Кукулъ. Ранениятъ Атанасъ позналъ съселаниятъ си гъркомани Божинъ п. Димитровъ и Дионисъ Христовъ. Старецътъ Костантинъ видѣлъ и чулъ какъ гръцкиягъ калугеръ-чужденецъ, живущъ въ Бозецъ, командувалъ бандата да стрѣля върху него и да го убие. Тоя мнимъ калугеръ е гръцки капитанъ, т. е. офицеръ и селянитѣ неведнажъ сж се оплакали на властитѣ и на Хилми-паша, за да се махне отъ селото.

Горѣпосоченитѣ лица били арестувани вече, но, безгласно, скоро ше бждатъ освободени, а бандата, която рно е почивала въ нѣкое ближно село, никой не прѣва. Хилми паша едва слѣдъ тая потресена случка ъгласилъ да прати войска за защита на Бозецъ.

лани вжглещари.

На 13 февруари една грѣцка банда, като отивала единъ грѣцки манастиръ въ катеринската каза, срѣшъ въ гората близо до манастиря петима българи вжгари, които заклала, слѣдъ като ги подложила на страшнотезаня. Сжщата банда се отправила слѣдъ това въ единъ чифликъ, дѣто изклала други петима българи, о вжлищари.

ско злодѣйство въ Струмица.

На 19 февруари посрѣдъ гладне намѣрилъ се убитъ грѣцката махала въ Струмица, прѣдъ вратата на грѣцкитрополиа, българина Ефтимъ Донева отъ с. Ричъ, умишко. Ефтимъ донесълъ отъ селото си кюмуръ за панъ въ Струмица, който спазарилъ единъ грѣкоманъ изпратилъ да го занесе въ кжщата на една позната жена вдовица. Жертвата, безъ да подозира какво ѣ срони, занесълъ кюмура, ала въ кжщата били скрити ѣци, настанени отъ грѣцкия комитетъ да убиятъ нения Ефтимъ, които го нападнали неочаквано, измушили го камы по главата и тѣлото и послѣ изхвърлили труна улицата. Слѣдитѣ били явни, откъдѣ е извлченъ сгягъ, ала властѣта не си направила абсолютно никакъвъ дѣ да подири убийцитѣ и да подхвърли подъ слѣдъне гъркинята.

Горниятъ фактъ потвърдява мълвата, че каймаканиглавниятъ полицейски и нѣкои други видни чиновни въ Струмица получавагъ ежесечно плата отъ грѣцкитрополиа, която явно е свѣрталище на бандити грѣцкия комитетъ. Инакъ не може да се обясни пането на властѣта, когато злодѣйството е извършено явни слѣди и улики.

ыцко нападение срѣдъ Солунъ.

На 24 февруари солунския българинъ Тома Байлчиевъ, по занаятие търговецъ ангросистъ, около 12½ ч. ерѣ по турски билъ нападнатъ отъ двѣ непознати лица мо когато влизалъ въ кжщата си. Атенаторитѣ стрѣли два пжти, но не улучили жертвата: куршумитѣ ми надъ главата му и се забили въ стѣната надъ врата. Злодѣйцитѣ исчезнали, безъ да бждатъ уловени.

Тома Байлчалиевъ е родомъ отъ Гевгелия и прѣсее много отдавна въ Солунъ. Прѣзъ 1905 г. той бѣ запленъ съ убийство и се направи опитъ даже до маазаму, но се отърва съ бѣгство и послѣ взе мѣрки да се и. Неговото убийство е ршено въ родния му градъ, цото е богатъ търговецъ и познатъ съ торговията и янието си въ околията.

ай на Солунската афера.

Многошумната солунска афера, прѣдизвикана отъ овения дневникъ на учителя при Солунската Гимназия Мацановъ, най-сетнѣ, на 7 того, била окончателно зашешена. Солунскитѣ извънреденъ сждъ окончателно огледалъ дѣлото и произнесълъ присждата си върху естуванигъ. Така:

Петъръ Раковъ, учитель, родомъ отъ Пещера (България,) и Димитраковъ отъ Паланка били осждени на ень крѣпостенъ затворъ;

Константинъ Мацановъ отъ Велесъ се изпращалъ въ цариградската болница за душевно болнитѣ и, слѣдъ като оздравѣе окончателно, сждѣтъ ше се произнесе върху неговата сждба;

Дино Търтоповъ и Христо Диневъ отъ Енидже-Вардаръ се осждатъ на 4 годишенъ тъмниченъ затворъ; Владимиръ Пуздерлиевъ и Миланъ отъ Щипъ се осждатъ на тригодишенъ тъмниченъ затворъ.

Освободени били: Сапунаровъ, Калейчовъ, Саракиновъ, Ярановъ, Мирчевъ, Перфановъ — учители отъ солунската бъл. м. гимназия; К. Георгиевъ учитель отъ битолската м. гимназия; Любомиръ Драндаровъ студентъ отъ Рѣсенъ; Борисъ Гавазовъ, Кочо х. Тоневъ, Вангелъ Сѣчковъ, Хр. Янковъ, Мише Ставревъ, Мицо Ковачевъ и едно еврейче отъ Солунъ.

Допълнителни свѣдѣния за Митре Вламето.

Получихме слѣдото писмо отъ Костурско относително загинването на дългогодишния Костурски войвода Митре Вламето, станало на 22 февруари:

„Тая зима бѣше лоша и снѣгътъ никакъ не се махна. При все това Митре непрѣкъснато скиташе отъ село въ село и си гледаше работата. Единъ день, прѣди да бжде убитъ, той посѣти селото Z., гдѣто прѣкара много весело нѣколко деня. Готвеше се да се прѣоблича и да отиде да види гробоветѣ на починалитѣ си другари: Райковъ, Коле Пандовъ, Димитръ Луковъ и др. Сжщия день замина за Жупаница. Тамъ той получи извѣстие, че селата Манякъ, Орманъ и Тиквени, подъ натиска на андартитѣ, рѣшили да се откажатъ отъ организацията. Митре веднага потегли за тия села, за да ги разубѣди. Но додѣто се бавилъ въ тия села, единъ грѣкоманинъ съобщава на властѣта, че Митре се връща въ Жупаница. Турцитѣ веднага обградиха селата Манякъ и Жупаница. Другаритѣ му го посѣбѣтваха да не излизатъ отъ село, а да се скриятъ въ нѣкое скривалище, но той категорично отказа. Щомъ излѣзоха изъ селото четникитѣ се натъкнаха на неприятелска засада. Отъ първия залпъ падна четникътъ Ильо Въмбелски, който захвана да вика: „Митре, убий ме, но не ме оставяй живъ на турцитѣ!“ Митре, който бѣше се достатъчно отдалечилъ, се върна, взе оржжието на другаря си и го доби съ шика си. Турцитѣ тогава засилиха огъня и раниха Митре въ крака. Злѣ бѣха ранени и другитѣ му двама другари, но пакъ продължаваха да стрѣлятъ. Отслабналъ съвсѣмъ отъ ранитѣ си, Митре застрѣлва и другаритѣ си, счупи оржжия, часовници, бинокли, унишижи архивата и се самоуби съ револвера си. Турцитѣ намѣриха здравъ само револвера му, а труповетѣ занесоха въ Костуръ, за да ги погребатъ при другаритѣ, които Митре се канеше да види.“

Видѣние.

(Подражаніе А. С. Хомякову).

Безвъзвѣдная нощъ дышала прохладой;
Крутился Вардаръ, гремя въ долинахъ;
Объ Охридѣ я думалъ съ грустной отрадой,
О Солунѣ мечталъ, забываясь сномъ.
Мнѣ снилось — лечу я: нашъ среброкрылый соколъ
Давно-бы и давно въ полетѣ отсталъ,
А я, увлекаемъ невидимой силой,
Все выше и выше взлеталъ.

И съ неба картину я зрѣлъ величаву —
 Въ убранствѣ и блескѣ весь край Македонскій,
 И Вардаръ, и Дринъ, и длинную Струму
 И шумный, гремящій Аѳонъ.
 И Солунъ я видѣлъ — и Охридъ сиялъ,
 Сіялъ златоверхій на Люботырнѣ храмъ,
 Молитва славянская тамъ громко звучала
 Въ напѣвахъ, знакомыхъ минувшимъ вѣкамъ.
 И въ старой одѣждѣ Святаго Меѳодія
 Владика на Люботырнѣ всходилъ,
 И слѣдомъ валила народная сила,
 И воздухъ былъ поленъ куреньемъ кадилъ.
 И клиръ, воспѣвая древнюю славу,
 Звалъ милость Господню на западный край:
 На Вардаръ, на Дринъ, на длинную Струму,
 На синій, гремящій Аѳонъ.

Габрово, 19 февруари 1906 г.

К. К.

Александръ Китановъ.

На 10 декември м. година, заедно съ Дам. Груевъ намѣри гробътъ си въ с. *Русиново* (Малешевско) младия по години, но дългогодишенъ идеаленъ дѣецъ *Александръ Китановъ*. Той започна като селски даскалъ въ родното си село, но халата-революционеръ Кръстю Асѣновъ и Гоце Дѣлчевъ, които той боготвореше, запечатиха въ младата му почти дѣтска душа великия идеалъ

на свободата и му възложиха търновия венецъ. Повече отъ 7 години той бѣ нелегаленъ, скита съ четитѣ на Гоце, на Кръстю и, по-сетнѣ, съ своя. Александръ бѣ образецъ на скромность, четность и съ душа кристална. Той не ламтеше за громки роли, въпрѣки високата си интеллигентность.

Ал. Китановъ е родомъ отъ с. *Лъшко* (Джумайско), синъ на извѣстния Китанъ, единъ отъ най-умнитѣ българи въ Джумайско и чийто патриотизмъ бѣ подлаганъ на редки изпитания. Александръ умрѣ съвсѣмъ младъ, — нѣмаше 25 години, като завѣща рѣдккъ патриотизмъ и безукоризнена дѣятелность.

Миръ на прахътъ му!

Хлѣбъ, хлѣбъ!!!...

(Изъ споменити на единъ възстаникъ).

Слѣдъ дълги колебания, причинявани отъ ужасния страхъ, които изпитвахъ защитниците на хамидовото царство, най-сетнѣ рѣшиха да ни нападнатъ, и то слѣдъ като попълниха рѣдоветѣ си съ нѣколко десетки пѣти повече хора, отколкото бѣхме ние.

Позора за прославеното въ миналото царство бѣ голѣмъ и той падаше еднакво надъ всички правовѣрни.

Шепа възстаници, безъ нуждната военна подготовка, не въоръжени съ далнобойнитѣ турски маузерки, нито пъкъ разполагащи съ количеството припаси на своя противникъ, въ единъ само мигъ успѣха да всѣятъ анархията и да направятъ отъ турското царство царство на хаоса и безреднето.

Почти цѣлъ мѣсець — отъ 20 юли до 14 августъ, — ние бѣхме пълновластни господари на положението въ Костурско, Леринско и частъ отъ Кайлярско. Турското население, изпоплашено, прѣдлагаше доброволно своето участие у нашитѣ редове, само и само да бѣде пощадено; каймакамитѣ ни пишеха километрически официални писма, въ които ни молѣха да сложимъ оржжето, слѣдъ което щедрата рѣжа на султана ще дари автономията, която искаме, а прѣзъ това врѣме на молбъ за милость и пощада, ние, унесени отъ великото чувство на патриотизмъ, вършехме оново, което ни диктуваше здравия разумъ. Турското население пощадихме, но то ни изневѣри по-послѣ. Прѣслѣдвахме само официалнитѣ органи на държавата, и то само ония, които бѣха прочути по своята свирѣпость надъ християнитѣ, разбира се, като не пропускахме да поочистимъ и по нѣкой отъ ония бегове и кръвопийци аги, които въ разнитѣ случаи сж си показвали своята кръвопийщина.

При все туй, обаче, нашето господаруване имá своя печаленъ край, и то тъкмо противоположенъ на свѣтлото начало.

Турцитѣ, събрани отъ четиртъ крайша на царството, потеглиха на голѣми пѣлчища, съ изричната заповѣдъ да погушатъ възстанието по какъвто и да е начинъ.

Тѣ почнаха съ разорението на селата, смѣтани като главни виновници за позора на държавата, като мислѣха съ тази мѣрка да прѣдизвикатъ отчаяние у възстанишкитѣ лагери и, прѣдъ грозната перспектива на глада и лишенията, да почнатъ да се прѣдаватъ. Въ растояние само на нѣколко дни — отъ 14 до 20 юли — костурско биде обърнато на пепелище, върху което турскитѣ паши разиграваха своитѣ атове на пукъ на загиналитѣ стотини невини, които имали щастнето или нещастнето да се родятъ непокорници. Съ изгарянето на селата турцитѣ прѣсѣхнаха източникитѣ ни за храна, но не и насъ. Наистина, въ многото сражения, които имахме по-сетнѣ, изгубихме много хора, но пълно уничтожение не послѣдва, макаръ всичко да бѣ се опълчило противъ насъ, даже и турското население, което колѣнопрѣклонно до вчера измолваше пашата пощада. Сега то се бѣ обърнало противъ насъ и съставляваше авангарда на войската. Положението стана повече отъ опасно. Отъ селскитѣ кѣщи не бѣха останали даже желѣзнитѣ черчевата — всичко изподигнато и изнесенъ отъ аскера и башибозука; гладътъ чукаше по стомаситѣ не само наши, но и на ония, които видѣха отблизо всичката ужасия на своитѣ огнища. Редомъ съ

това и прѣслѣдванята се усилваха все повече и повече.

При такова положение на работитѣ ние — нѣколко чети, на брой около 250 души, се отеглихме на югъ къмъ влашкото село Блаца и Емборе.

И тукъ, блокирани отъ войски и турскитѣ села отъ Кайлярската кааза бѣ ни писано да изпитае всичката ужасия на глада. Слѣдъ отеглянето отъ главния лагеръ при Върбица, дѣто всѣки день се готвѣха казани съ храна, ние сега трѣбваше да понасяме една отъ най-тежкитѣ тегоби на възтанишкия животъ — глада.

Три дни наредъ ние гладувахме. Слѣдъ като изподохме послѣдната троха отъ торбитѣ си, ние, подобно на Хитъръ Петъръ, почнахме да миришимъ у торбитѣ, — поне миризмата да ни нахрани. Едни отъ момчетата почнаха да обиратъ листата отъ гората и да ги дѣвчатъ, други ядѣха трѣва, а трети отъ мъжа пиеха вода.

Всички забравихме че сме прѣслѣдвани, а мислѣхме, говорехме, планове кроехме само за *хлѣбъ* и *какъ хлѣбъ*

Какво ще стане съ безащитното население, което е оставено на произвола на сждбата? Какво ще прѣдприеме Европа слѣдъ тѣзи произволи на турцитѣ? Кждѣ ще излѣзе края на всичко туй и пр. пр. Належащи въпроси, които ни се налагаха отъ събитията, не ни интересуваха сега, или много малко ни интересуваха.

Прѣди всичко и послѣ всичко ние мислѣхме за *хлѣбъ*! Опитигѣ ни, отъ нѣкои неопожарени села да извадимъ хлѣбъ, отидоха напусто. Никой не смѣеше да мрждне отъ селото въ това врѣме.

И нашитѣ протести се губиха въ чистия планински въздухъ, безъ да иска нѣкой да ги уважи. Само викахме: *хлѣбъ, хлѣбъ!* А други по неиздържливи натури мелодично произнасяха: *олеле лѣбъ, олеле лѣбъ!* и притискаха прималенитѣ си стомаси . . .

Слѣдъ три дни обаче щастието ни се усмихна и ние намѣрихме хлѣбъ

Алай-Бей.

МАЛКА ХРОНИКА

Рапортъ за жандармерията въ Македония.

Въ Цариградъ пристигна английскитѣ полковникъ Елиотъ отъ международната жандармерия и той прѣдаде дълъгъ рапортъ на тукашния английски посланикъ О'Клиоръ за кроенитѣ прѣобразованя въ македонската жандармерия (Акрополисъ).

Митингъ на бѣжанцитѣ.

Идущата недѣля всички бѣжанци отъ България, които се намиратъ въ Атина и Пирей, ще направятъ голѣмъ митингъ, за да протестираатъ прѣдъ силитѣ противъ катастрофитѣ, които сж изпитали отъ страна на българитѣ, и да поискатъ обезщетение.

За тази цѣль се състави голѣма комисиия отъ видни бѣжанци подъ прѣдсѣдателството на Анхиялскитѣ прѣдставителъ Г. Чакжри, която приготвя резолюцията, която ще се подаде. Всички бѣжанци ще поканятъ Казазисъ, прѣдсѣдателъ на „Елинизмосъ“ да говори на митинга (Акрополисъ).

Сърбия и патриканата.

Споредъ свѣдѣнията ми, първата грижа на тукашния сръбски посланикъ Ненадовичъ бѣше да поиска отъ Портата, щото тя да подѣйствува да се позволи отъ патриканата да се издигне сръбска черква въ Прилѣпъ. Ако е вѣрно твърденето въ дипломатическитѣ кржгове, министерскитѣ свѣтъ разисквалъ този въпросъ и се изказалъ за издигачето на сръбска черква въ Прилѣпъ (Акрополисъ).

Крѣпостъта на българитѣ подъ патриканата.

Село Елшани, 3 часа далечъ отъ Съръ, крѣпостъ на българскитѣ чети въ Сърската равнина, много важно и стъ Караджа-къой (Б. Р. което лани жестоко пострада отъ гърцитѣ), пакъ се върна подъ патриканата, благодарение дѣйствиата на патриотитѣ, чиято енергия се увѣнча съ пълна сполука. На 20 февруари първенцитѣ отъ селото и устно, и писмено заявиха на митрополита, че се възвръщатъ въ лоното на православната черква, та молятъ владиката да отиде въ селото да ги освеги отново и да ржкоположи отново, като православенъ, попъ Стоянъ, ржкоположенъ миналия мѣсець отъ

българския Неврокопски владика. Владиката прие и заедно съ Мелнишкия владика, нарочно дошълъ за това, ще отиде да благослови селото. Голѣмо значение има за нашитѣ мѣста повръщането на Елшани къмъ православието. Надѣвамъ се скоро да ви съобща за повръщането и на другитѣ села наоколо. (Извлѣчение отъ една дописка до „Акрополисъ“, 3. III. 907 г.).

Гръцка подлостъ.

Въ Съръ се намѣри убитъ единъ българинъ селянинъ въ вилата на нашия сънародникъ (Б. Р. грѣкъ) Буюкли. Тѣлото бѣ вързано изправено на едно дърво. Отъ слѣдствието се вижда, че убийцитѣ сж българи, съплеменици на жертвата (Атине).

Осждени българи.

Извънредното сждилище въ Солунъ сжди 23 българи отъ Демиръ-Хисарско за разни прѣстжпление. Отъ тѣхъ се осжиха 17 души, отъ които 4 на 10 год. строгъ затворъ, 7 — на 6 год., 2 — на 4 г., 2 — на 3, 2 — на смъртъ, отъ които единиятъ умрѣ още въ затвора (Атине).

Арменци и кюрди.

Ерзерумскитѣ валия съобщава на Портата, че той е заловилъ писма отъ арменскитѣ революционни комитети въ Кавказъ до началницитѣ на кюрдскитѣ полкове. Комитетитѣ прѣдлагатъ на кюрдитѣ да оставятъ на страна въпроситѣ, които ги разединяватъ, та задружно да отмахнатъ турското иго съ крайна цѣль да образуватъ независима армено-кюрдска държава (Frankf. Ztg.).

Турция и Румжния.

Румжнската кралица благодари на султана чрѣзъ една сърдечна телеграма за изпратенитѣ ней декорации чрѣзъ особния пратеникъ Мюниръ паша. Султанътъ има намѣрение да покани румжнския кралъ и кралица да посѣтятъ Цариградъ на пролѣтъ (Frankf. Ztg.).

Портата и финансовата комисиия.

Портата отговори на колективната нота на посланицитѣ отъ 15 февруари относително компетентността на македонската финансова комисиия. Споредъ този отго-

говоръ Хилми паша е получилъ наставления да прѣдста-
вя за прѣглеждане отъ комисията специалния бюджетъ
за общитѣ работи и за просвъщението, прѣди да бже
прѣпратенъ на Портата за удобрение (К. В.).

Движение на турскиѣ войски.

Отъ Солунъ ни телеграфиратъ: Войскитѣ, които
пазѣха желѣзницата отъ Гумендже до Струмица, внезапно
отпжтуваха за Демиръ-Хисаръ, отдѣто се почва шосето
за Джумая-Баля. (Koln. Ztg)

Студентска панахида въ Гърция.

Споредъ рѣшението на новосъставеното „Панъ-
елинско студентско дружество“, идецата недѣля ще стане
всеобща панахида за падналитѣ студенти въ Македония.

На панахидата ще присжтствуватъ и разнитѣ дру-
жества, училищата въ столицата, ще се запалятъ фене-
ритѣ въ по-главнитѣ улици и ще се обвиятъ съ черни
крепове (Ембросъ)

Турция се готви.

Двѣ роты сапѣори сж изпратени отъ Сѣръ въ Од-
ринъ, за да поправятъ укрѣпленията на границата срѣщу
Источна-Румелия (?) Военното интенданство е поржчало
голъмо число царвули за иляветата. (Polit. Kor.)

Обреновичъ — Македония.

Разказватъ, че баронъ Николичъ де Радца, австри-
ски сѣрбинъ, роднина на династията Обреновичъ, е по-
искалъ отъ императора да разрѣши, щото законниятъ му
вече синъ да прибави при името си Николичъ и името
Македония, споредъ името на едно мѣсто, което владѣе
въ Унгария. Канцеларията на императорския кабинетъ е
отказала, като е забѣлѣзала, че това име би дало да се
мисли за претенции върху Македония, когато канцелария-
та не би имала нищо, ако той при името Николичъ не
сина си прибави и името Обреновичъ, щомъ като е поз-
ната връзка съ това сѣмейство. Както изглежда, въ
Сѣрбия сж много жегнати отъ това рѣшение на импера-
торската канцелария и даже сж се оплакали въ Вѣна
(Temps).

Ло и гърцитѣ.

Неотдавна ние помѣстихме една статия отъ Едуардъ
Ло, печатана въ в. „Times“, въ която почитениятъ скръ-
се явяваше като защитникъ на грѣцкитѣ права въ Ма-
кедония. На благодарителното писмо, отправено нему отъ
Атинското „Македонско Дружество Александъръ Велики“,
Ло е отговорилъ съ слѣдното писмо:

„Благодаря ви за писмото отъ 12 февруари. Много
се зарадвахъ като се научихъ, че милото ваше друже-
ство е одобрило писмото ми, което писахъ въ „Times“
за положението въ Македония. Надѣвамъ се, че писмото
ми ще спомогне да докаже на читателитѣ основателностъ
та на грѣцкитѣ претенции.

Потрѣбни сж голѣми старания, за да може да се
надвие на едно погрѣшно впечатление, което, за нещастие,
е прѣснато по Европа отъ враговетѣ на Елада“ (Атине).

Какъ сѣрбитѣ вербуватъ четници.

Съобщаватъ ни отъ Солунъ: Отъ нѣкое врѣме на-
самъ сѣрбски агенти циркулиратъ въ треноветѣ между
Нишъ и Ристовацъ, съ цѣль да вербуватъ македонскитѣ
прѣселници, да ги убѣдятъ да влѣзатъ въ сѣрбскитѣ че-

ти, като имъ обѣщаватъ да имъ дадатъ толкози пари,
колкото биха мигли да спечелятъ въ Америка. За сега
отъ 370 емигранти, 120 приеха (?) сѣрбскитѣ прѣдложе-
ния и слѣзоха отъ трена въ Нишъ. Заведоха ги въ град-
ската казарма, дѣто прѣстояха 3 — 4 дена, а сетнѣ ги
изпратиха въ Враня. Сега тѣ сж въ сѣрбскитѣ чети, кои-
то дѣйствуватъ въ Косовския вилаетъ. Пита се, дали съ
съгласието на сѣрбската военна власть тѣзи 120 души
стояха въ казармата? (Le Courrier de Sophia).

И. Д.

Обитателитѣ на скопския затворъ.

(Една малка статистика)

Въ началото на настоящата година броятъ на зат-
ворницитѣ въ новиятъ скопски затворъ надминава циф-
рата 775. Отъ тѣхъ, както показва долната статистична
таблица, 374 души сж българи, 327 д. мухамедани,
(турци, арнаути, бошняци и цигани), 44 д. сѣрби и сѣр-
бомани, 26 д. гърци и гъркомани, единъ влахъ 3-ма ла-
тини, единъ евреинъ и 1 хърватинъ.

Брой на осжденитѣ отъ Скопскитѣ извънреденъ сждъ политически поъ-
стжпници отъ основаването му до края на 1906 г., находящи се
въ Скопския окръженъ затворъ.

НАИМЕНОВАНИЕ НА КААЗИТѢ	Брой на осжденитѣ отъ из- вънредния сждъ (феврала)				Брой на брѣна отъ градоветѣ		Общъ брой на осж- денитѣ на осж- данъ		Разпрѣдѣлене по професия				Всѣ въ Българи
	Затворъ	Избѣгъ	Въ женскъ затворъ	Турци	Отъ градоветѣ	Отъ селата	Отъ градоветѣ	Отъ селата	Вътели	Свещеници	Земледѣлци	Въ сѣрби и сѣрбомани	
Кумановска	44	8	—	—	3	12	14	55	12	2	5	40	1
Велешка	35	2	—	—	15	29	34	50	7	1	30	41	—
Скопска	27	1	—	—	5	11	15	34	5	—	12	29	—
Паланечка	28	—	—	—	9	5	9	33	2	—	15	23	—
Кочанска	18	—	—	—	1	18	12	29	2	—	12	23	—
Кратовска	16	—	—	—	1	1	2	20	1	—	1	17	—
Радовишка	15	—	—	—	—	10	2	24	—	—	1	23	—
Малешевска	15	—	—	—	2	19	17	1	—	—	1	14	—
Щипска	8	—	—	—	2	6	36	7	—	—	1	6	—
Тетовска	5	—	—	—	2	—	10	—	2	—	—	—	—
Струмичка	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Прилепска	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Гегадийска	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Шуменъ (Бѣлг.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Общо	216	20	5	3	38	117	108	303	34	7	87	846	—

Отъ таблицата ясно се вижда броятъ на българитѣ
по каази, осждени отъ февралата (извънредния сждъ)
като политически прѣстжпници и отъ истинафа (окръ-
женъ сждъ) като криминални прѣстжпници.

По-голямата част от българите, осждени като инални прѣстѣпници, въ сжщност сж политически, едени подъ първата категория поради слабото разне на самитѣ сждии работата си.

Отъ горната таблица се вижда, че отъ осжденитѣ ари 108 д. сж граждани и 303 селяни. Отъ тѣхъ . сж учители, 7 д. свещеници, 87 д. занаятчи и д. земледѣлци.

Броятъ на неосжденитѣ затворници въ скопският ъръ възлиза на 46 души. Отъ тѣхъ 11 души сж ари (7 отъ Куманово и 4 отъ Кратово) и 35 души медани отъ разни каази на вилаята. Въ старият ъръ, кждѣто обикновено се държатъ неосжденитѣ, гъ на послѣднитѣ прѣвишава цифрата 300, по-голъмнозинство отъ които сж българи.

ЧУЖДИЯТЪ ПЕЧАТЪ.

Меморандумъ на Балканския комитетъ.

Балканския Комитетъ въ Лондонъ е отправилъ на м. (н. ст.) слѣдния меморандумъ до правителствата България, Румжния, Гърция и Сърбия :

Въ 1903 г., въ врѣме на голѣмитѣ безредия и кър-олития въ Македония, Балканскиятъ Комитетъ се съз-въ Велика-Британия и се яви като резултатъ на онова око съзнание на англичанитѣ за ролята, която Англия на Берлинския конгресъ, поради която ние сме от-ри на сегашното положение въ Македония. Отъ 3 г. насамъ Балканскиятъ Комитетъ направи всичко, о можеше, за да поддържа въпроса прѣдъ британско-общество и чрѣзъ него прѣдъ великитѣ сили за въпи-итѣ нужди отъ едни енергични реформени мѣрки въ едония. Тая бѣ главната цѣль на Балканския Комитетъ; въ сжщото врѣме той направи всичко възможно да се даде въ Англия едно по-широко и по-интимно запозна-е съ балканскитѣ държавици, въодушевено отъ надеж-е, че на тия държавици би могло да се позволи да живатъ своя народенъ животъ и своитѣ институти, одно отъ чужда намѣса.

Явно е, че мирното и сигурно развитие на балкан-тѣ държавици ще остава назадъ, докато македонскиятъ росъ, който е отъ такова важно значение за тѣхъ, ава неразрѣшенъ. Не трѣбва да се отказва, че бързо-му разрѣшение се налага отъ хуманна точка. При все а нѣма още никаква закрила за жертвитѣ на безпра-го, и слѣдъ единъ продължителенъ четиригодишенъ дѣ и напрѣгнато внимание Балканскиятъ Комитетъ мис-че е врѣме вече да констатира, както главната спѣнка, го той срѣща въ своя опитъ да подигне британското ествено мнѣние и да прѣодолѣе нежеланието на вели-ѣ сили за разрѣшението на македонския въпросъ, е шката на балканскитѣ и дунавски държавици — т. е. на ария, Румжния, Гърция и Сърбия — да регулиратъ ята политика и да се съгласятъ върху едно общо рѣ-ние. Както въ самата Македония най-нешастаното явле-е — борбата между разнитѣ християнски раси, върху то Балканскиятъ Комитетъ изказа своето мнѣние въ нъ свой апелъ за кооперация, отправенъ до водители-на различнитѣ народности прѣзъ юли 1905 г., така и областъта на политиката изолиранитѣ стрѣмежи на бал-искитѣ държавици побъркаха на какъвто и да е успѣхъ. йствително, тука случаятъ не е, щото тѣзи държавици

да сж били еднакво неприятелски настроени една спрѣмо друга. Нѣщо повече: не се очакваше или не се прѣдвиж-даше за въ бждаше усиление на приятелски, икономичес-ки и политически отношения, каквито напослѣдъкъ имаше, които въ всѣки случай бѣха много знаменателни, и при-ятелски отношения, които се усиляха между всички дър-жавици. Но при все това тѣ не сведоха къмъ разпростра-няването на единъ спогодителенъ духъ спрѣмо Македония.

Комитетътъ желае да настоява по единъ най-кате-горически начинъ, че единъ такъвъ духъ на спогодба е неизбѣженъ и че съ твърдѣ голѣми рискове е свързано прѣслѣдването на изолирана политика.

Ако би било възможно да се дойде до едно спора-зумѣние, като резултатъ на едно искрено и приятелско обсждаване между заинтересуванитѣ държавици, и ако тѣх-ното рѣшение, което би посрѣщнало желанията на най-тѣсно свързанитѣ съ кръвни връзки и езикъ съ различ-нитѣ секти на македонското население държавици, то Ко-митетътъ е убѣденъ, че едно такова изявление не би могло да остане безъ резултатъ и че единъ твърдѣ голѣмъ гла-съкъ би се далъ за дългоотлаганото рѣшение на най-заплѣ-тения въпросъ въ европейската политика.

Почетенъ прѣдседателъ : *J. Westlake,*

Прѣдседателъ : *Noel Buxton.*

Секретаръ : *W. A. Moore.*

Лондонъ, 18 мартъ 1907 г.

Послѣдната английска нота.

Нотата на Англия отъ 14 февруари, прѣдадена отъ Велико-британския посланикъ на Портата, съдържа усло-вията, съ които Англия приема увеличението съ 3% на митото. Най-напрѣдъ тя излага историята на въпроса, а сетнѣ свършва така : „Съгласно инструкциитѣ на глав-ния държавенъ секретаръ на външнитѣ дѣла, дълженъ съмъ да ви заява, че правителството на Н. Величество ще даде съгласието си за 3% увеличение на митото, прѣдложено отъ Турция, съ това условие, че император-ското отоманско правителство ще приеме исканията, фор-мулирани въ приложения тукъ спомагателенъ листъ и Пор-тата незабавно ще тури въ изпълнение онѣзи реформи и по-добрения, които допускатъ немедленото прилагане. Що се отнася до онѣзи, които изискватъ врѣме за тѣхното при-лагане, като напр., постройване на депа и други необхо-дими постройки, правителството на Н. Британско Вели-чество ще изисква да се дадатъ заповѣди и още сега да се сключатъ контракти, за да нѣма никакво съмнѣние върху намѣрението на Портата да пристѣпи къмъ тѣхното из-пълнение съ колкото се може по-малко закъснения. Ос-вънъ това натоваренъ съмъ да заявя, че, макаръ и да е разположено правителството на Негово Британско Ве-личество да даде съгласието си за увеличението на ми-тото съ 3% за единъ срокъ отъ 3 години, обаче, съ условие, че императорското отоманско правителство ще се съобрази съ разнитѣ задължения, съ които то се нагърби, иначе то си запазва правото да опрѣдѣли отново, какво поведение да държи, ако императорското правителство не би си устояло, прѣзъ тоя периодъ на тия задължения.“

Сждебното дѣло въ Македония.

На „Polit. Corr.“ пишатъ отъ Цариградъ:

Както е извѣстно, Портата прѣпрати на посланицитѣ на силитѣ едно обширно резюме на сждебнитѣ реформи въ тритѣ македонски вилаети, които сж били установени възъ основа на рапорта на комисията, която неотдавна бѣ

изпратила въ Македония да изучи съдебната организация. Най-напрѣдъ въ съобщението на Портата се изтъква, че тритѣ извънредни сѣдилища, които съществуваха въ тѣзи провинции, бидоха разтурени, тъй като не отговаряха на дѣйствителнитѣ нужди и бидоха замѣстени чрѣзъ други три, пакъ извънредни сѣдилища въ Солунъ, Битоля и Скопие, съ особенъ персоналъ. Главнитѣ прокурори при апелативнитѣ сѣдилища ще се занимаватъ само съ политически прѣстѣпления, които ще се разглеждатъ въ тѣзи сѣдилища, а тѣхнитѣ помощници само съ углавни дѣла. Въ случай на нужда при главнитѣ прокурори въ Солунъ и Битоля ще се прибавятъ помощници. Солунскиятъ извънреденъ сѣдъ отъ 9 до 28 януари е разгледалъ 28 процеса противъ 168 обвиняеми, отъ които 34 е осъдилъ; а 100 освободи; относително три процеса сѣдътъ се обяви некомпетентенъ, а присъдата на 30 обвиняеми бѣ отложена. Бързината и правилността на разглеждане на дѣлата направява най-добро впечатление на солунското население. Въ Прищина, Призренъ, Селфидже, Корча, Драма и Сѣрѣ съдебниятъ персоналъ се увеличи прѣдъ видъ на многото процеси въ тѣзи санджаки, а и още ще се увеличи. Въ каазитѣ на тритѣ виляети въведени сж вече разни съдебни подобрѣния, а и други сж взети подъ внимание. Заплатитѣ на съдебнитѣ чиновници сж увеличени. Взети сж мѣрки, щото прѣдседателитѣ на гражданскитѣ сѣдилища (наибѣ), ако тѣзи чиновници отговарятъ на исканията, да не се промѣняватъ всѣки двѣ години, както бѣ до сега. Освободенитѣ мѣста за напрѣдъ ще се заематъ отъ чиновници, които сж свършили правния факултетъ. Селскигѣ аази ще дѣйствуватъ като помирительни сѣдилища. За всѣки вилаетъ ще се назначи по единъ съдебенъ инспекторъ и по единъ замѣстникъ. Министъртъ на правосѣдието се е разпоредилъ, щото, безъ да се губи врѣме, извѣстни дѣла, които бѣха оставени висещи, да се разглеждатъ отъ касационния сѣдъ. Що се отнася до излежаването на наказанието, не отдавна въ Скопие се построи единъ затворъ, дѣто, освѣнъ това, ще се построи и затворъ съ болница въ Солунъ и Битоля. На острова Семадирехъ, който лежи до Деде-Агачъ, ще се приготви централенъ затворъ за затворници отъ тритѣ македонски виляети и отъ нѣкои азиатски области. Правилникътъ за затворитѣ ще се приложи.

Посѣщението на италиянския кралъ въ Атина.

На „Frankf Ztg“ пишатъ отъ Атина;

На 2 мартъ на тукашното правителство биде съобщено, че италиянскиятъ кралъ Викторъ Емануилъ ще дойде тукъ на 26 мартъ. Кралътъ ще бжде придруженъ отъ министра Титони и ще прѣдстои тукъ три дена. Той много бързо връща посѣщението, което кралъ Георги му направѣ прѣзъ минали ноември и съ това показва, че новитѣ приятелски сношения между двѣтѣ държави му сж присърдце. Тукъ никой не се съмнѣва, че ще бжде сърдечно и въдушнено посрещнатъ отъ краля, правителството и народа; отъ всички страни тукъ отдаватъ голѣма тѣжестъ на приятелството и подкрѣпата на Италия. За доказателство на туй служатъ и тълкуванията на тукашнитѣ вѣстници. Дали гърко-италианското приятелство е насочено и противъ Австрия, зависи отъ обсъждането на въпроса, до колко се съгласяватъ италиянскитѣ и австрийскитѣ интереси на Балкана. Че гъркиятъ народъ не питае никакви симпатии къмъ Австрия, често е изтъкнато; затова Гърция нѣма да се двоуми да вземе опрѣдѣлено

положение спрѣмо австро-италианскитѣ съперничества. Прѣзъ послѣднитѣ години кралъ Георги не прѣстава лично да се намѣсва въ външната политика. Той взе живо участие въ приятелското сближение съ Италия, за което му помогна и съдѣйствието на англиската кралска двойка. Като говори за това посѣщение, „Атине“ (4 III, 907)

казва;

Идването на краля заедно съ министра на външнитѣ дѣла на Италия може да спомогне да се прѣмахнатъ случайнитѣ недоразумѣния и да се изяснятъ въпроситѣ, които въ много отношения раздѣлятъ двѣтѣ страни. Сигурно, гъркото правителство ще положи всички старания да се изясни поведението на Гърция по македонския въпросъ и се посочатъ ония жизнени причини, които засилватъ Гърция въ борбата ѣ на ориента, да дѣйствува за засилването на Турция, задружно съ мѣстното население за всеобщото ѣ реформиране, чрѣзъ което биха могли да се прѣдотвратятъ сериознитѣ осложнения, които заплашватъ цѣла Европа. (Б. Р. По-право казано — Гърция).

Портата и учителитѣ.

На „Атине“ пишатъ отъ Цариградъ:

Портата пакъ се готви да тревожи вселенската патрикана по въпроса за дипломитѣ на учителитѣ. Спорѣдъ нашитѣ привилегии и спорѣдъ съществуващото statu-quo, образованието на православнитѣ въ Турция се намира подъ непосредствения контролъ на патриканитѣ, а слѣдовъ, и тѣхнитѣ учителски дипломи се удобряватъ само отъ тѣхъ. Но турското правителство търси сега и то да потвърждава дипломитѣ чрѣзъ чиновници отъ просвѣщението, което и по законъ и по духъ противрѣчи на привилегиитѣ на нашия народъ. А това търси Портата подъ лисичи образъ — съ тази мѣрка то иска да узнае, какви сж българскитѣ учители въ Македония и Тракия, които сж взели най-живо участие въ много противозаконни движения. Нѣма съмнѣние, че патриканата ще противостои до край, тъй като иначе нашето народно образование постепенно ще попадне въ рѣцѣтъ на турцитѣ.

Б. Р. Ала най-вече за туй, че почти всички гърчки учители въ Македония и Тракия сж офицери отъ дѣйствующата гърчка войска.

Турция и Германия.

На „Köln. Ztg“ телеграфиратъ отъ Лондонъ:

Спорѣдъ една цариградска телеграма ча „Times“, напоследѣкъ Фехимъ паша се третира въ Брусъ не вече като гостъ, а като заточеникъ. Прѣдъ кѣщата му стоятъ жандарми, които записватъ имената на неговитѣ посѣтители, нѣкои отъ които били наказани за тѣхнитѣ близки сношения съ Фехимъ паша. Изглежда, че Брусенскиятъ валия се е оплакалъ и е увѣдомилъ Портата, че положението му ще стане несносно, ако не се тури край на дѣйствиата на Фехимъ паша. Макаръ палатътъ и да изглежда наклоненъ да третира строго Фехимъ паша, отколкото по-прѣди кроеше, ала все пакъ не могатъ да простятъ на ония, които сж причинили падането му. Неджибъ паша Мелхаме, който прѣди намѣсата на германския и на английски посланици бѣ направилъ разни опитвания да издѣйствува уволнението на Фехимъ паша, напоследѣкъ изгуби онова височайше благоволение, на което по-рано се радваше. Додѣто по-рано той се броеше между катадневнитѣ посѣтители на Илѣдза, днесъ рѣдко го виждатъ тамъ, а двама негови агенти, които неотдавна бѣха арестувани, още не сж пуснати на свобода.

ти изглежда, че той е опрѣделенъ да бжде „кошение“. Между това въ турскитѣ кржгове упо-
носи слухътъ, че палатътъ се мжчи да си от-
Фехимъ паша, като клевети баронъ Маршалъ,
о се надѣва на неговото прѣдстоеще повикване.
и да звучи невѣроятнo, все за отбѣлѣзване е,
турци сж наклонни да вѣрватъ, че императо-
ртовъ да пожертвува единъ посланикъ за прия-
си сношения съ Илдѣзкия палатъ, който посла-
сѣмѣли да изиска наказанието на палатския лю-
ащото послѣдниятъ постѣгна на единъ герман-
никъ.

и Парижката лига за грѣцкитѣ права.

емъ в. „Есперина“ (10. III. 907):

ята на нашитѣ патриотични сънародници въ Еги-
силвание Парижката лига за защита на грѣцки-
е достойна за уважение.

шитѣ сънародници въ Кайро рѣшиха да изпра-

Парижъ трима сънародници, за да изкажатъ при-
тъта на елинизма къмъ инициаторитѣ, на тази
се споразумѣятъ съ тѣхъ за усиление на лигата.
еднага събраха за тази патриотична цѣль 518
да послужатъ за горната цѣль, и избраха г. г.
ъ, Филипу и Ахилупулосъ като свои прѣдста-
сонито ще отидатъ въ Парижъ и ще се спора-
съ ржководителитѣ.

рция винаги признава какво е признателность и
своитѣ задѣлжения.

И. Д.

ОБОЖДЕННЫЙ
ГЪ АРЕСТА

„ВѢСТНИКЪ
ЗНАНІЯ.“

на январь 1007 г.—
ый годъ изданія)
журнала.

Редакторъ-издатель В. В. Витнеръ.

ОДЕРЖАНІЕ. Проф. Р. Франсѣ. Наука спе-
я и общедоступная.—В. Эйхенбаумъ Пушкинъ-
бунтъ 1825 года На вокаалъ Японскій эскизъ.
ив. доц. В. П. Вейнбергъ Задачи физики
о тѣла.—Максъ Нордау. Общественныя валачи
ва Д-ръ Альбертъ Дайберъ. Роль бѣлыхъ
ыхъ тѣлецъ въ нашемъ организмѣ.—Леонидъ
свичъ. Церковь и государство.—Зангвилль
Акоста. С. К. Исаковъ. О новыхъ теченіяхъ въ
енной русской живописи.—Р. А. Янтарева-Ви-
ина. Ницшеанскій индивидуализмъ и общество.—
гельмъ Бельше. Животное съ зубами въ же-
—Проф. І. Фабръ. Какъ нѣкоторые науки
тъ свой гнѣвада. Лѣтопись современной ли-
туры. Борисъ Бразоленко. І. Памятники смерти. II.
знаменемъ искусства.—Проф. д-ръ Шлейхъ.
оманія ВОПРОСЫ НАРОДНАГО ОБРАЗО-
ЦІЯ. Н. М. Соколовъ. Просвѣщеніе е русской демократіи,
друзья и враги. Д-ръ Р Пенцигъ. Современное
таніе. ВИБЛІОГРАФІЯ. Рагозина. „Исторія од-
таніе.“—Ник. Поярково. Поэты нашихъ дней. Крити-
е этюди. Л. Н. Толстой. О Шекспирѣ и о драмѣ
ирюковъ. Левъ Николаевичъ Толстой Біографія. С.
ѣферсъ. Самоучитель шахматной игры.—Вегетарианка.
кого не вѣмъ. ОВОЗРѢНІЕ ВНУТРЕННЕЙ И

ИНОСТРАННОЙ ЖИЗНИ. (Съ каррикатурами).
Итоги 1906 года.—НАУЧНОЕ ОВОЗРѢНІЕ. Но-
выя открытія въ области науки и техники.
I Зоологическое обозрѣніе. Сонъ рыбъ. II. Бо-
таническое обозрѣніе. Новости по біологіи и
физиологіи. Регенерація. Новая образованія видовъ.
Причина образованія сѣдыхъ волосъ. III. Техниче-
ское обозрѣніе. Водопады, какъ источники электри-
ческой энергіи. Экспедиція Уэльмана къ сѣверному по-
люсу. IV. Астрономическое обозрѣніе. О види-
мости планетъ. Новости астрономіи. Вода на Марсѣ.
Температура солнца. Ф. Марксъ и Фр. Энгельсъ.
Святое семейство. Критика критической критики. (Особое
приложеніе).—ВЗАИМОПОМОЩЬ ЧИТАТЕЛЕЙ.
I. Отдѣлъ общій. Нѣсколько замѣчаній. Отъ лекцій
къ курсамъ и Народному Университету „Вѣстника Знанія.“
Отъ устройствъ общеобразовательныхъ курсовъ „Союза
Вѣств. Знанія.“ Письма, обращенія читателей къ товари-
шамъ съпросъ и предложеніе труда адреса для переписки
читателей, пожертвованія заявленія отъ канторы редакцій
и пр. II. Отдѣлъ молодежи. Отъ редакцій. Вамъ,
молодые, честные! — Ненавистники жизни. III. Спор-
ные вопросы жизни и нравственности. „Тотъ
ли былъ Христосъ, какимъ его считаютъ?“ и др. письма
по вопросамъ объ атеизмѣ и материализмѣ, о непротивле-
ніи злу насиліемъ, объ отношеніи паствы къ духовенству,
о половомъ вопросѣ и пр. IV. Научная переписка
читателей. По вопросу объ энтропії. V. Отвѣты
читателямъ.

Краткое содержаніе журналовъ-приложеній къ
„Вѣстнику Знанія“:

- 1) „Библиотека Систематическаго Знанія“ — Исторія
культуры, вып. I.
 - 2) „Библиотека для Саморазвитія.“ — Проф. Л. Бюхнеръ.
Сила и матерія, вып. I.
 - 3) „Народный Университетъ“ (съ приложеніемъ 12 раскра-
шенныхъ картинъ для волшебнаго фонаря). — I.
Лекція по астрономіи. Д-ръ Бернштейнъ. Пугеше-
ствіе по вселенной. II Лекція по финансовому
праву. К. Барзихг. Налоги и народное равновѣіе.
Въ № 2 „Вѣств. Знанія“ помѣщены, между про-
чимъ, слѣдъ статьи: Проф. А. Исаевъ. Какъ осуществляется
соціализмъ? Н. Морозовъ. Апокалипсисъ съ астрономиче-
ской точки зрѣнія. Проф. Ферри. Всеобщее избирательное
право. М. Метерлинкъ. Разумъ цвѣтотвъ. Д-ръ Видорчикъ.
Чухотка, какъ социальная болѣзнь. С. К. Исаковъ. Новая
теченія въ русской живописи. Л. Н. Федотовъ. Кровавая
страница прошлаго Прив.-доц. Яцимирскій. Жизнь рабо-
чаго въ польской беллетристикѣ. Д-ръ Филсс. Христіан-
сень. Теорія познания и психологія познания. Суздаль-
цевъ. Какъ древніе римляне завоевывали землю и волю.
Д-ръ Гольштейнъ. Созданіе живни. Томіанцъ. Коопера-
тивное движеніе въ Англій. Криштофовичъ. Важное бота-
ническое открытіе, и мн. др. статьи по литературѣ, наукѣ,
общественной и политич. жизни и пр.
- Подписка продолжается. Подпис. цѣна въ годъ на
„Вѣстникъ Знанія“ безъ приложеній—3 р.; со всѣми при-
лож. (тремя журналами—всего 48 кн.) 8 р., и съ „На-
стоящую иллюстр. Энциклопедію“ (60 кн.)—10 р. 50 к.
Допуск. широкая разерочка. Подробъ объявл. — брошюра
„Издательство „Вѣстникъ Знанія“, съ уставомъ Союза и
пр., высылается бесплатно.
Адресъ: Издательству „Вѣств. Знанія“, С.-Петер-
бургъ, Невскій пр., 47.

ОТВАРЯ СЕ ПОДПИСКА
на литературното списание

„МИСЪЛЪ“

XVII ГОДИШНИНА.

Въ течение на годината ще бждат публикувани, покрай другото, слѣдующитѣ вѣща :

Пенчо Славейковъ : Български езикъ ; Хайне у насъ ; Кървава пѣсень. *П. Ю. Тодоровъ* : Първитѣ, социална драма ; Христосъ. *П. Яворовъ* : Стихове ; Беллетристика. *В. Миралюбовъ* (Д-ръ К. Кръстевъ) : Къмъ по-висша духовна култура ; Иванку, убиеца на Асѣня I ; Григоръ Пърличевъ. *Д-ръ М. Еренрайсъ* : Новата еврейска литература. *Д-ръ И. Фаденхехтъ* : Индивидуалностъ и общественостъ въ правото. *Сл. Паскалевъ* : Учителтъ въ нашата беллетристика ; Демокр. и аристократизмъ въ искусството

XVII годишнина почва отъ мартъ и ще състои отъ 10 книжки, по 5 печ. коли всѣка. I-та книжка за мартъ е излѣзала вече отъ печатъ и съдържа :

Петко Тодоровъ : Първитѣ, драма въ 3 дѣйствия ; *Пенчо Славейковъ* : Езикъ и Култура ; *П. К. Яворовъ* : Стихове ; *Д-ръ К. Кръстевъ* : Нашиятъ университетъ и неговитѣ сѣдбини ; *Болянъ Пеневъ* : Литературата около „Българанъ“ ; *Spectator* : Български народенъ театръ.

Отгъпки за абонати на XVII год., които се абониратъ направо (въ редакцията или администрацията) :

Донъ Кихотъ (3 лева вмѣсто 5 лева) ; *Далечъ отъ род. край* отъ Пиеръ Лоти (1.60 вм. 2 л.) ; *Ал. Хефлеръ* : Систематич. Логика (2 л. вм. 3.50) ; *В. Миралюбовъ* (Д-ръ К. Кръстевъ) : „Млади и стари“, крат. очерки върху днешн. бълг. литер. (1.60 вм. 2 л.) и Нашия университетъ и неговитѣ сѣдбини (1.20 вм. 1.50 л.) ; *Пенчо Славейковъ* : „Съвъ за щастие“ (80 ст. вм. 1 л.) ; *Х. Ибсенъ* : „Бога-то мъртви възкръснемъ“ (60 ст. вм. 1 л.) и Съювъ на младежъта (1.20 вм. 1.20 л.).

Всички 17 годишнини отъ спис. „МИСЪЛЪ“ струватъ (поискани направо) 130 лева ; хубаво подвързани 150 лева.

АБОНАМЕНТЪ 8 Л. ; ЗА ЧУЖБ. 9 Л.

Издатель : Н. МАВРОДИНОВЪ.

Тутраканъ.

„Македоно-Одрински Прѣгледъ“

Седмиченъ политически журналъ.

Год. II.

Прѣзъ II-то полугодие, което почна отъ Нова Година, „Македоно-Одрински Прѣгледъ“ значително разширява програмата си. Покрай съществуующитѣ отдѣли, прѣзъ новото полугодие журналтъ ще донася всѣки брой по една френска или нѣмска статия и открива специаленъ балкански отдѣлъ, посвѣтенъ изключително на работитѣ въ балканскитѣ държавици. Той нѣма да прѣнебрѣгне и по-крупнитѣ събития въ политическия животъ на Европа. Изобщо, редакцията е взела всички мѣрки да направи журналтъ по-интересенъ, по-задоволителенъ и напълно да отговаря на прѣд-назначението си. *Върѣпки поскъпяването на печатъ и хартия (съ повече отъ 25%) жур-налтъ запазва пакъ старата си цѣна :*

За България годишно л. 12 — полугодишно л. 6.

За странство „ „ 16 — „ „ 8.

— **Обязателно прѣдплатени!** —

Абонирането става само въ редакцията : *София, ул. „Св. Кирилъ и Методи“ № 139. Поржчки безъ стойностъ не се изпълняватъ :* Въ редакцията се намиратъ свободни около 50 пълни течения отъ I-та годишнина и около 100 отъ първото полугодие на II-та годишнина отъ журнала. Първитѣ се отстъпватъ срѣщу 10 лв., а вторитѣ — срѣщу 6 лева.

Хотелъ и бирария „НОВИ РОДОПИ“

ПАСАЖЪ „СВ. НИКОЛА № 15.

Въ центра на града, близко до минералнитѣ бани и спирката на трамвая за всичкитѣ мѣста на града и Княжево, се намира хотелтъ ми, ремонтиранъ, боядисанъ, значително увеличенъ, съ 36 стаи, елегантно мобилирани, умѣрена цѣна, бърза и чиста прислуга.

Тихъ и спокоенъ за пасажеритѣ.

Телефонтъ е на разположение на посѣтителитѣ безплатно. -

Подъ хотела се намира най-старата и най-го-лѣма сѣмейна бирария съ най-прѣсни и вкусни закуски.

Точи се най-хубавата първокачествена бира, специално ангажирана варка, съ чиста и бърза прислуга.

Моля заповѣдайте и се уверете въ дѣй-ствителността.

Кузманъ Д. Чупаровъ &

КАКАО
SUCHARD
 ЛЮБИМА МАРКА

НАИ-ГОЛЪМЪ
 СКЛАДЪ

на
 Леонъ Арне, „Безистена“
 София.

Шевни машини за шивачи и общари

отъ прочутата въ
 цѣлий свѣтъ
 фабрика

„НАУМАНЪ“

прѣвъзходящи
 всички отъ този
 родъ машини

за сарачи и плетачи
 отъ най-солидна-
 та фабрика

„CLAES“
 ВЪ ГЕРМАНИЯ

Сарачинитѣ машини сж послѣдната дума на изкуст-
 вото; въ тѣхъ може да се шие до 3 см. дебелина

По солидность и цѣна машинитѣ отъ поме-
 натата фабрика конкуриратъ всички други ма-
 шини; тѣ сж по-евтини, защото сж складира-
 ни въ мое собствено мѣсто, което въ голѣма
 степенъ влияе върху износността въ цѣната
 прѣдъ оная на другитѣ видове шевни машини,
 а по качество стоятъ много по високо и само
 който ги е изпиталъ може да ги оцѣни.

Изплащане на еронове при най-изгядни условия.

Всѣки ще получи голѣмата премия

ОТЕЛЛО

щомъ прѣдплати за 15 годишнината
 на *иллюстрация*

≡ СВѢТЛИНА ≡

въ Пловдивъ.

Търсятъ се мѣстни настоятели.

СВЪРКАТА

Смѣхъ и любовъ,

ХУМОРСТИЧНИ ЕРОТИЧНИ СТИХОВЕ

отъ *Держанъ,*

струва 30 ст. и се намира за проданъ по со-
 фийскитѣ книжарници, както и въ издателя
 ѝ Сл. Б. Дюлгеровъ, чиновникъ въ Бѣлг.
 Генер. Банка — София.

СОБСТВЕНИ
 МАГАЗИНИ

Пловдив

Още стотици книги на дейци родени
в географска област Македония
може да намерите на:

www.strumski.com

Библиотека „Струмски“
е създадена в памет на
загиналите за Родината.

Voivode Dimiter Madjarov before the remains of two comrades in arms killed in the battle of Ferres